**Rok XIV.** **Warszawa, dnia 20 lutego 1938 r.** **Nr. 4**

# OSZCZĘDNOŚĆ

**DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOSCI W POLSCE**
**ORGAN ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE**

**Komitet Redakcyjny:** *Bolesław Chomicz, Mikołaj Dolanowski, Jarosław Żaboklicki.*
**Redaktor** — *Bolesław Obszyński.*

| Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi: | REDAKCJA I ADMINISTRACJA: | CENY OGŁOSZEŃ |
|---|---|---|
| Rocznie . . . . . zł. 28.—<br>Półrocznie . . . . „ 14.—<br>Kwartalnie . . . . „ 7.—<br>Miesięcznie . . . . „ 3.—<br>Cena Nr. pojedyńcz. . „ 1.40 | Warszawa, ul. Miodowa 6.<br>Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520.<br>Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego" Sp. z ogr. odp. w Warszawie, ul. Miodowa Nr. 6. Telef. 5-92-63.<br>Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.<br>Przedruk dozwolony za podaniem źródła | Strona w tekście: 300 zł., 1/2 str. 150 zł., 1/4 strony 75 zł. Poza tekstem za stronę 200 zł., 1/2 str. 100 zł., 1/4 str. 50 zł.<br>Dla Komunalnych Kas Oszczędności bilanse i tabl. (dostarc. bezpośrednio do admin.) za str. 70 zł., 1/2 str. 35 zł., 1/4 str. 20 zł. |


*Wobec reorganizacji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie na podstawach nowego statutu, ustąpił ze stanowiska Dyrektora Związku p. Józef Rożkowski. P. J. Rożkowski pracował na tym stanowisku nieprzerwanie od chwili założenia Związku w kwietniu 1927 r. Duże zasługi, jakie ustępujący Dyrektor w czasie swej długoletniej działalności położył przy organizacji samego Związku oraz na polu organizacji i rozwoju zrzeszonych w Związku komunalnych kas oszczędności, zostały podkreślone zarówno w piśmie p. Wiceministra Skarbu, jak i w uchwale Zarządu Związku, wyrażających mu podziękowanie.*

*Żegnając P. J. Rożkowskiego, wyrażamy Mu na tym miejscu serdeczne podziękowanie za współpracę oraz rady i wskazówki, jakich nam nigdy — jako Członek Komitetu Redakcyjnego naszego pisma — nie skąpił.*

*Jednocześnie donosimy, że p. J. Rożkowski, ustępując, składa za naszym pośrednictwem wszystkim Dyrektorom i Pracownikom KKO szczere podziękowanie za współpracę z nim oraz życzy dalszego pomyślnego rozwoju kierowanym przez Nich instytucjom.*

*REDAKCJA.*

## O wzajemne honorowanie książeczek oszczędnościowych K. K. O.

**(Dyskusja).**

Jednym z istotnych warunków rozwoju instytucji pieniężnych jest możliwie najlepsze obsłużenie klienta. Dobra obsługa klienta jest jednocześnie warunkiem skuteczności akcji propagandowej. Umiejętna propaganda potrafi niewątpliwie przyciągnąć klienta do instytucji, lecz przywiązać go do niej na stałe może przede wszystkim dobra obsługa.

Słabą stroną akcji oszczędnościowej K. K. O. jest dotychczas brak wzajemnego honorowania przez kasy książeczek oszczędnościowych. Zmusza to wkładcę, który udaje się do innej miejscowości dla wypoczynku, na kurację lub w interesie, do zabierania z sobą potrzebnej gotówki, narażając go na wszystkie związane z tym niedogodności, lub też do posługiwania się książeczką innej instytucji, która zapewni mu możność dysponowania wkładem i w innych miejscowościach.

Nic więc dziwnego, że projekt wprowadzenia książeczek oszczędnościowo - turystycznych, które miały być pierwszą próbą współpracy K. K. O. w dziedzinie wzajemnych wypłat wkładów oszczędnościowych, powitany został na ogół z dużym zadowoleniem. Dała temu wyraz Rada Związku Związków K. K. O. zalecając wprowadzenie książeczek oszczędnościowo - turystycznych jako próbę pionierską. Oczywiście, inicjatorzy i projektodawcy zdawali sobie sprawę, że projekt książeczek turystycznych nie jest idealnym rozwiązaniem sprawy. Chodziło im jednak o pierwszą próbę, zdobycie doświadczenia, na którego podstawie można by następnie system honorowania wzajemnego książeczek udoskonalić i rozszerzyć.

Jest rzeczą naturalną, że jak każda rzecz nowa — projekt spotkał się również i z krytyką, za-

równo pośród niektórych K. K. O. jak i na łamach prasy fachowej. Wśród głosów krytyki na specjalną uwagę zasługuje artykuł zamieszczony w n-rze 24 „Oszczędności“ z r. ub., którego autor podpisany skrótem: *wu.* wysunął zasadnicze zarzuty przeciw projektowi Związku K. K. O. we Lwowie.

Autor uważa sprawę zorganizowania obrotu książeczkami oszczędnościowymi K. K. O. za „jedno z najbardziej doniosłych zagadnień, których rozwiązanie j e s t r z e c z ą p a l ą c ą“ *(podkreślenie moje)*. Jednakże odrzuca sposób rozwiązania przewidziany w projekcie lwowskim, wysuwając przeciw niemu trzy zarzuty natury zasadniczej:

1) Wprowadzenie nowego typu książeczek jest niecelowe i niepraktyczne, gdyż przysparza kasie niepotrzebnej pracy i dezorientuje klienta, który zresztą — mając już jedną normalną książeczkę oszczędnościową K. K. O. — nie zechce się poddać formalnościom związanym z wyrobieniem sobie książeczki specjalnej, zwłaszcza w gorączkowym czasie przygotowań do podróży;

2) książeczka oszczędnościowo - turystyczna, na którą poza wpłatą początkową dalszych wpłat dokonywać nie można, nie jest właściwie książeczką oszczędnościową, a pewnego rodzaju dokumentem zbliżonym do czeków podróżniczych. Ograniczenie takie jest niezrozumiałe, gdyż „wpłata wszak przedstawia mniejsze ryzyko niż wypłata“;

3) podział kas na grupę uprzywilejowanych, które mają prawo wydawać książeczki turystyczne, i grupę kas, które mają prawo jedynie dokonywania wypłat z tych książeczek, jest szkodliwy, gdyż może sugerować publiczności, że K. K. O. jako całość nie stanowią tak silnej placówki, jak to sobie dotychczas liczne rzesze społeczeństwa pojmowały, a po wtóre chodzi tu przecież nie o propagandę niektórych K. K. O., lecz o zapewnienie należytej powagi książeczce oszczędnościowej w ogóle, która jest dokumentem o pupilarnej pewności, a przeto powinna być zawsze walorem pełnowartościowym.

Opierając się na tych zastrzeżeniach autor widzi rozwiązanie zagadnienia w posługiwaniu się w obrotach między kasami jedną uniwersalną książeczką oszczędnościową wystawianą przez wszystkie kasy i przez wszystkie kasy honorowaną.

Jest to niewątpliwie ideał, do którego wszyscy bez wyjątku powinniśmy dążyć. Powstaje tylko pytanie, czy ideał ten nie jest jednak zbyt odległy w dzisiejszych rzeczywistych warunkach, innymi słowy: czy sieć naszych K. K. O. jest już na tyle zdrowa i silna j a k o c a ł o ś ć, że system uniwersalnej książeczki obiegowej zdałby egzamin zadowalająco. I tu tkwi, moim zdaniem, punkt ciężkości całego zagadnienia. I jeśliby się okazało, że rzeczywisty stan sieci naszych instytucji jest na tyle zdrowy i silny, że wprowadzenie od razu pełnego systemu wzajemnego honorowania książeczek przez wszystkie kasy działać będzie sprawnie bez ryzyka dla kas wypłacających, wówczas przeciwko projektowi autora nie miałbym zastrzeżeń.

Już sam autor jednak przychodzi do wniosku, że wprowadzenie tak szeroko zakrojonego projektu wiąże się z koniecznością reorganizacji sieci K. K. O. Mam jednak wrażenie, że sprawę tą autor zbyt upraszcza. Bo czytamy: „Obecnie nie trudno sobie zdać sprawę, które K. K. O. nie mają racji bytu. Jeśli są takie, to moim zdaniem należy je co rychlej zlikwidować, aby one nie ciążyły na pracy innych K. K. O.... Postawione w stan likwidacji powinny wypłacić należność swym wkładcom zgodnie z planem likwidacji... Pozostałe wszystkie kasy działające normalnie, bez żadnego moim zdaniem wyjątku, powinny być dopuszczone do obrotu książeczkami oszczędnościowymi“.

Czyż naprawdę sprawa jest taka prosta?

Nie jest żadną tajemnicą, że obok kas, które nie mają racji bytu i które z tego względu należało by zlikwidować (co się zresztą od pewnego czasu robi w miarę uzyskiwania na to potrzebnych środków), istnieje szereg kas, które czy to wskutek kryzysu i związanego z nim ustawodawstwa oddłużeniowego i konwersyjnego, czy to wskutek nieodpowiedniej polityki kredytowej, czy też z innych przyczyn natury przejściowej, znalazły się w trudnościach płatniczych, a mimo to mają rację bytu i widoki rozwoju — po przeprowadzeniu odpowiedniej sanacji. Przecież w tym celu powołano przed dwoma laty specjalną komisję dla spraw K. K. O., rozpisano wielką ankietę wśród kas, złożono szereg memoriałów, odbyto liczne konferencje. Zapewne, że od tego czasu sytuacja tych kas uległa poprawie. Poprawa koniunktury, stwarzająca pomyślne warunki dla akcji oszczędnościowej i kredytowej, działa „samoczynnie“ w kierunku sanacji tych instytucji, które w okresie kryzysu znalazły się w trudnościach. Proces ten jednak postępuje powoli i wymaga jeszcze niemało czasu, aby mógł wydać pełne wyniki.

Skoro tak jest, skoro na pełną konsolidację całkowitej sieci K. K. O. musimy jeszcze poczekać, to czyż byłoby rzeczą roztropną j u ż o b e c n i e z góry dopuścić do pełnego obrotu książeczkami oszczędnościowymi wszystkie kasy nie będące w likwidacji? Zdaje się, że raczej szeroki liberalizm przy wprowadzaniu nowych operacji, wymagających wielkiej akuratności i sprawności ze strony kas, jest rzeczą zbyt ryzykowną. Jeśli zaś wzajemne honorowanie książeczek zalicza się (jak to czyni autor) do rzędu tych zagadnień „których rozwiązanie jest rzeczą palącą“, to w takim razie należy ograniczyć na razie prawo wydawania książeczek obiegowych do tych kas, które już dziś dają pełną gwarancję, że z ich przyczyny żadne trudności w obrocie nie nastąpią, nawet gdyby koniunktura ogólna miała się pogorszyć.

Autor proponuje, aby w przypadkach chwilowych trudności płatniczych wynikłych na skutek okoliczności przez kasy niezawinionych, jakie mogą się zawsze zdarzać — przychodził z pomocą fundusz gwarancyjny kas w formie chwilowych pożyczek dla tych kas na wyrównanie rachunku w centrali rozrachunkowej. Osobiście uważam, że funkcja ekonomiczna funduszu gwarancyjnego polega na gromadzeniu w czasie pomyślnej koniunktury pewnych rezerw, które będą potrzebne w okresie depresji. Oczywiście nie rozumiem tego w ten sposób, aby fundusz ten uważać za nienaruszalne „tabu“ tak długo, dopóki trwa urzędowo stwierdzony okres „prosperyty“. Sądzę tylko, że sięganie po pomoc funduszu gwaran-

cyjnego należało by ograniczyć do wypadków wyjątkowych. A ponieważ fundusz ten, utworzony niedawno i w okresie niezbyt pomyślnym, nie jest dostatecznie silny, nie uważam go za środek, który by eliminował ryzyko wynikające z dopuszczenia już teraz wszystkich kas do pełnego uczestnictwa w obrotach książeczkami.

Z powyższych względów najważniejszy postulat autora, aby wszystkie kasy bez wyjątku były dopuszczone do obrotu, uważam za ideał, do którego należy dążyć, który jednak w chwili obecnej bez większego niebezpieczeństwa zrealizować się nie da. Zarzut szkodliwości dyskryminacji kas jest tylko częściowo słuszny i musi ustąpić wobec wyżej przedstawionych względów na bezpieczeństwo i sprawność obrotów. Zresztą zarzut taki miałby przypisywane mu znaczenie wówczas, gdyby niektórym kasom zabroniło się dokonywania wypłat z książeczek innych K. K. O.; wówczas istotnie klient, któremu kasa odmówiłaby wypłaty, nabrałby niekorzystnego o tej kasie mniemania. Zapewne, że kasa nieuprawniona do wydawania książeczek turystycznych pozbawiona będzie tego dodatkowego środka propagandy, jakim może być książeczka turystyczna. Jednakże za większe zło uważałbym dyspropagandę i poderwanie zaufania do książeczek oszczędnościowych wszystkich kas, gdyby na skutek zaniechania selekcji kas, miały powstać trudności paraliżujące sprawność obrotu książeczkami.

Przechodząc z kolei do dalszego postulatu autora, stwierdzić muszę, że wypływa on konsekwentnie z rozpatrzonego już postulatu powszechności obrotów. Istotnie postulat „jednej uniwersalnej książeczki oszczędnościowej", służącej klientowi zarówno w jego stosunkach z kasą macierzystą jak z innymi kasami, łączy się ściśle z dopuszczeniem do pełnego obrotu wszystkich kas oszczędności. Nie można sobie bowiem wyobrazić sytuacji, w której by krążyły między kasami zwykłe książeczki oszczędnościowe jednolitego typu, a które tylko część kas mogłaby emitować. Jeżeli więc ze względów wyżej wskazanych nie uważam za możliwe wprowadzenie powszechności obrotu, tym samym muszę odrzucić postulat jednej uniwersalnej książeczki. Odrzucić go zaś muszę tym bardziej, że postulat uniwersalnej książeczki oszczędnościowej wymaga uprzedniego ujednolicenia książeczek oszczędnościowych K. K. O. Sprawa takiej unifikacji ciągnie się, jak wiemy, od szeregu lat i nie wiadomo, czy rychło będzie załatwiona. Czy było by wskazane czekać z wprowadzeniem obrotów między kasami, dopóki nie zostanie załatwiona sprawa unifikacji formatu, wyglądu zewnętrznego, a przede wszystkim układu wewnętrznego i sposobu zapisywania obrotów i ich potwierdzania w książeczce oszczędnościowej?

Czy jednak zarzuty autora przeciw wprowadzeniu do obrotu książeczek specjalnych (oszczędnościowo - turystycznych) są same w sobie słuszne? Zarzut przysparzania kasie niepotrzebnej pracy wydaje się przesadny. Przecież praca związana z honorowaniem książeczki innej kasy jest taka sama bez względu na to, czy będzie to książeczka normalna czy specjalna. Dochodzi wprawdzie kłopot z wystawieniem książeczki turystycznej i jej ewidencją. Lecz wystawienie książeczki turystycznej nie przysparza kasie więcej pracy niż wystawienie książeczki zwykłej, przy niewielkiej zaś przeważnie liczbie książeczek turystycznych wystawionych przez poszczególną kasę — dodatkowa praca związana z prowadzeniem osobnej ich ewidencji nie będzie znów tak wielka, aby stanowić miała o odrzuceniu całego systemu książeczek turystycznych.

Zarzut wysuwany ze strony klienta również nie wydaje się zbyt ważki. Czyż posiadanie przez niego dwóch książeczek K. K. O., normalnej i turystycznej, przyczyni mu specjalnych kłopotów lub go zdezorientuje? Wielu klientów posiada przecież po parę książeczek jednej instytucji (mąż, żona, dzieci wzgl. książeczki na określone cele). Funkcje obu typów książeczek są tak różne że o dezorientacji trudno tu mówić poważnie. A czyż naprawdę jest rzeczą wątpliwą, czy klient w gorączkowym czasie przygotowań do podróży zechce się poddać formalnościom związanym z wyrobieniem sobie specjalnej książeczki turystycznej? Przecież i tak planując jakąś podróż każdy z nas musi zaopatrzyć się w potrzebne środki na wyjazd. Obecnie zdarza się, że klient K. K. O., nie chcąc wozić z sobą gotówki, otwiera sobie na ten cel książeczkę oszczędnościową P. K. O., nie obawiając się związanych z tym formalności. Wzgląd ten może istotnie zaważyć w wypadku nagłego, nieprzewidzianego wyjazdu. Wypadki takie nie są jednak częste, a jeśli nawet zdarzają się częściej, to przecież jedna książeczka turystyczna może służyć nie tylko na jedną podróż.

Wreszcie ostatni zarzut, że książeczka oszczędnościowo - turystyczna nie jest właściwie książeczką oszczędnościową, bo dalsze wpłaty oszczędności nie są na nią możliwe, i postulat, aby książeczka obiegowa służyła zarazem wypłatom i wpłatom. Postulat ten, w przeciwieństwie do poprzednich, nie wiąże się ściśle z przyjętym systemem: książeczki uniwersalnej przy powszechności obrotów czy też książeczki specjalnej przy obrocie ograniczonym. Przy obu systemach można sobie wyobrazić dokonywanie wpłat i wypłat w innej kasie, bądź też tylko uskutecznianie wypłat.

Słuszne jest twierdzenie autora, że książeczka oszczędnościowo - turystyczna pełni funkcję podobną jak czek podróżniczy. Lecz twierdzenia tego nie mogę uznać za zarzut. Uważam, że właśnie celem tej książeczki (skoro przyjmie się dwa rodzaje książeczek) jest ułatwianie wypłat z nagromadzonych już oszczędności. Gromadzić oszczędności mogę na książeczce zwykłej, która do tego celu służy. Poważniejszy jest zarzut drugi, że niezrozumiałe jest ograniczenie operacji na książeczce turystycznej do samych wypłat, skoro przecież wpłata przedstawia mniejsze niebezpieczeństwo niż wypłata. Można by na to odpowiedzieć, że w świetle zadań książeczki turystycznej postulat dokonywania na nią dalszych wpłat jest zbyteczny. Można by jednak zastanowić się również, czy dopuszczalność dalszych wpłat na taką książeczkę w drugiej kasie nie ułatwiłaby ewentualnego nadużycia przy podnoszeniu wkładu w trzeciej kasie. Skłonny byłbym przypuszczać, że przy książeczce oszczędnościowo - turystycznej nie przewidującej dalszych wpłat ryzyko jest mniejsze, już

choćby ze względu na z góry ograniczone saldo maksymalne tej książeczki, które przy dalszych operacjach może się tylko zmniejszyć, nigdy zaś powiększyć.

W wywodach powyższych ograniczyłem się do rozpatrzenia głównych, podstawowych zarzutów autora przeciwko projektowi książeczki oszczędnościowo - turystycznej. Reasumując swe wywody pragnę podkreślić, że istota rozbieżności moich poglądów i poglądów autora, z którym mam zaszczyt polemizować, polega nie na celu ostatecznym, do którego zmierzamy, lecz na ocenie obecnej rzeczywistości. Godząc się z autorem, że wprowadzenie w życie wzajemnego honorowania książeczek K. K. O. jest zagadnieniem bardzo doniosłym, którego rozwiązanie jest rzeczą palącą, uważam jednak, że ze względu na tę pilność sprawy lepiej jest zrezygnować n a r a z i e z rozwiązania idealnego, byle można było rozpocząć działalność od razu, bez ryyzka, że pierwsza próba skończy się tego rodzaju niepowodzeniem, które musiałoby na długi czas odsunąć wszelkie nowe poczynania w tym kierunku.

Na zakończenie pragnę podkreślić, że w mo'm przekonaniu dobre rozwiązanie problemu wzajemnego honorowania książeczek oszczędnościowych K. K. O. jest zagadnieniem, którego doniosłość przerasta bezpośrednie korzyści. Dlatego jak największe popularyzowanie tej idei powinno leżeć w interesie wszystkich, którym dalszy rozwój K. K. O. leży na sercu.

*O. Reda.*

# Kredyt dla stanu średniego w Niemczech

Zagadnienie tzw. kredytu dla stanu średniego posiada w ramach polityki kredytowej Niemiec specjalne znaczenie, które zwłaszcza w ostatnich czasach w znacznym stopniu wzrosło. W głównych zarysach chodzi tutaj o krótkoterminowy drobny i średni kredyt dla małych i średnich przedsiębiorstw przemysłowych, dla rzemiosła i handlu, a więc dla tych warstw gospodarczych, które zazwyczaj obejmuje się pojęciem „gospodarstwa stanu średniego". Ten rodzaj krótkoterminowego kredytu znamionują specjalne problemy: przede wszystkim nieznaczność kwot, które każdorazowo wchodzą tu w rachubę, stanowi pewne utrudnienie dla udzielających kredytu instytucyj, ponieważ związane z nim koszty są niewspółmiernie wysokie (chodzi o kredyty od kilkuset marek w pojedyńczym wypadku, aż do kwoty ca 20.000 RM, która zazwyczaj stanowi górną granicę tzw. kredytu dla stanu średniego). Drugi problem stanowi kwestia zabezpieczenia kredytu; w przeciwieństwie do wielkiego gospodarstwa, dostarczenie zabezpieczeń przez małe przedsiębiorstwa poszukujące kredytu jest znacznie trudniejsze, gdyż przeważnie brak rzeczowego zabezpieczenia w wymaganej wysokości (np. nieruchomości, maszyn itp.) tak, że w gruncie rzeczy zagadnienie kredytu dla stanu średniego sprowadza się zasadniczo do zagadnienia zabezpieczenia kredytu.

M o m e n t z a b e z p i e c z e n i a k r e d y t u. Nastawienie niemieckich instytucyj kredytowych, zwłaszcza banków, w kwestii udzielania kredytów charakteryzowała od czasu wojny w silnym stopniu dążność, żeby przy udzielaniu kredytu żądać od pożyczkobiorcy możliwie jak najdalej idących zabezpieczeń. W rozpisanej przez rząd ankiecie w r. 1928/30, dotyczącej kredytu bankowego, kierownicy banków zgodnie wyrażali pogląd, że wobec nadzwyczajnego pogorszenia się stosunków kapitałowych i ogólnego położenia gospodarczego zachodzi potrzeba — w daleko większym zakresie niż przed wojną — zwiększenia wymagań przy udzielaniu kredytu przez to, żeby kredyt został odpowiednio „pokryty". Muszą oni zwracać uwagę na to, żeby zawsze istniał kapitał własny w określonej wysokości, który by mimo wszystkich trudności gospodarczych mógł stanowić zapewnienie zwrotu kredytu. Wskutek tego banki zaczęły przywiązywać mniejsze znaczenie do osobistych kwalifikacyj kredytobiorcy, aniżeli to miało miejsce przed wojną. Przez pewien czas nawet przesadzano w tym myśleniu o zabezpieczeniach; instytucje kredytowe pobierały mianowicie niejednokrotnie zabezpieczenia, które wynosiły wielokrotność przyznanego kredytu, ażeby na każdy wypadek mieć pokrycie. Prowadziło to do tego, że dla koniecznie potrzebnego kredytu towarowego brakło przedmiotów majątkowych, tak że nie mógł być on udzielony, lub też w przypadku upadłości tylko bank zostawał zaspokojony, z pominięciem wierzycieli towarowych.

Fakt, że udzielanie tzw. kredytu osobistego (do której to kategorii należy zaliczać z reguły kredyt dla stanu średniego) zostało poddane mniejszym lub większym ograniczeniom, tłumaczy się jednak także inną okolicznością, która bardziej wynika ze strukturalnych przemian w bankowości niemieckiej. Olbrzymia większość kredytów bankowych jest udzielana obecnie przez stosunkowo niesamodzielnych kierowników oddziałów, przy czym kwestia przyznawania kredytu musi być niejednokrotnie schematycznie ustalona. W czasach przedwojennych — jak to w powyższej ankiecie ubocznie zaznaczono—udzielał kredytu przede wszystkim prywatny bankier, który, posiadając stosunkowo wielką ilość własnych środków, mógł rozwinąć większą inicjatywę w odniesieniu do wszystkich środków stojących do jego dyspozycji, a przy ścisłych stosunkach z klientelą był w stanie w silniejszym stopniu uwzględnić osobiste walory kredytobiorcy. Natomiast dla kierownika oddziału wielkiego banku, który w międzyczasie w wielu wypadkach zastąpił prywatnego bankiera — tylko

---

*) Dzięki uprzejmości Redakcji miesięcznika „Bank" mamy możność zamieszczenia poniższego artykułu, który ukazał się w Nr 2 tego czasopisma z rb. Ze względu na brak miejsca opuściliśmy ustępy traktujące o statystyce kredytów dla stanu średniego, o udziale w tych kredytach banków niemieckich (ustęp o spółdzielniach podajemy w streszczeniu), oraz uwagi o kredycie długo i średnioterminowym. Sądzimy, że czytelnicy nasi, którzy czytali artykuł „Finansowanie stanu średniego" (Oszczędność Nr 24 z 1937 r.) chętnie i z pożytkiem zapoznają się z b. ciekawym artykułem ilustrującym zagadnienie to i sposób jego rozwiązania w Niemczech. **(Przyp. Redakcji).**

w ograniczonym zakresie jest możliwe i korzystne wzięcie na siebie większego ryzyka. W ten sposób istotnie i w obecnej chwili można obserwować fakt, że kredyt osobisty, a więc mały i średni w daleko większym zakresie jest udzielany przez mniejsze instytucje o ścisłym kontakcie miejscowym — niż przez wielkie banki.

Zmiany w podstawie zabezpieczenia. Jednakże od pewnego czasu można zauważyć w Niemczech pewną ewolucję w ocenie kwestii zabezpieczenia; mianowicie w ocenie tego, co może służyć w dziedzinie małego i średniego kredytu bankowego jako odpowiednie zabezpieczenie. Gdy w okresie kryzysu szereg wielkich i przedtem bardzo dobrze ugruntowanych przedsiębiorstw znalazł się w trudnościach, okazało się, że także te przedmioty majątkowe, które służyły omawianym przedsiębiorstwom jako zabezpieczenie kredytów bankowych — doznały znacznej obniżki wartości. Następstwem tego było poniesienie wielu dotkliwych strat przez instytucje udzielające kredytu, tym bardziej że udzielono częściowo zbyt wysokich kredytów wielkim firmom i koncernom. Zamrożenie wielkich kredytów spowodowało od tego czasu przez szereg lat, częściowo także aż do chwili obecnej, pogorszenie płynności i rentowności banków wskutek coraz silniej występującej potrzeby dokonywania odpisów. (W tym sensie wypowiedziała się opinia późniejszej ankiety, przeprowadzonej w r. 1934 pod przewodnictwem Dr Schachta). Gospodarstwo stanu średniego nawiązało do tego doświadczenia i wyprowadziło stąd żądanie, aby moment zabezpieczenia kredytu i kryteria jego przyznawania zostały poddane przez instytucje udzielające kredytu pewnej modyfikacji. Postulat ten spotkał się ostatecznie ze zrozumieniem udzielających kredytu instytucyj, które uznały potrzebę kapitału w przemyśle stanu średniego i ujrzały tu nawet dla siebie pewne możliwości rozwoju interesu kredytowego. Trzeba przy tym wiedzieć, że przemysł stanu średniego w Niemczech jest bardzo ważnym czynnikiem w ramach ogólnego gospodarstwa, a nawet w niektórych gałęziach charakter średnio-stanowy jest dominujący. Jeszcze dzisiaj mianowicie prawie we wszystkich gałęziach przemysłu małe i średnie zakłady posiadają znaczenie decydujące, a rzemiosło i handel w olbrzymiej większości charakteryzuje typ małego i średniego przedsiębiorstwa.

W dążeniu do zmodyfikowania podstawowych warunków przyznawania kredytu chodzi obecnie o to, żeby dostarczenie rzeczowych zabezpieczeń nie było w instytucjach kredytowych jedyną przesłanką udzielenia kredytu, ale żeby w silniejszej mierze zostały uwzględnione „osobiste kwalifikacje“ pożyczkobiorcy. Istnieje pogląd, że osoba uzdolnionego i godnego zaufania przedsiębiorcy w wielu wypadkach może przedstawiać większą rękojmię pewności i spłaty kredytu aniżeli nawet zastaw maszyn czy jakiegoś składu towarów. By jednak w takim wypadku dać możność udzielającej kredytu instytucji każdoczesnego zorientowania się w tych kwalifikacjach kierownika przedsiębiorstwa oraz w jakości i rentowności przedsiębiorstwa, należy stworzyć unormowany i pod pewnym kątem widzenia skonstruowany system księgowości i bilansowania. W ten sposób np. centralne organizacje gospodarstwa stanu średniego opracowały jednolity plan bilansu dla handlu, co może pozwolić na uzyskanie dosyć dokładnego obrazu danego przedsiębiorstwa; został on również ogólnie uznany przez centralne organizacje banków i innych instytucyj kredytowych za możliwą podstawę oceny zdolności kredytowej biernej. Równocześnie stworzono szereg instytucyj pomocniczych, jako urządzenia samopomocowe gospodarstwa stanu średniego, które załatwiają księgowość mniejszym przedsiębiorstwom i układają bilanse, co jeszcze bardziej ułatwia wgląd w administrację małych i średnich przedsiębiorstw, niezależnie zaś od tego osiąga się większą wiarygodność danych podstawowych. Tendencja do ujmowania biegu interesów przy pomocy księgowości została ostatnio ogólnie podkreślona w zarządzeniu „o wytycznych księgowości przemysłowej“, wydanym przez Ministerstwo Gospodarki. Tą drogą ma być stworzona możliwość lepszej kontroli wszystkich zakładów dla ich kierownictwa: cel uboczny zaś tego zarządzenia polega właśnie na tym, aby stworzyć dla celów kredytowych bardziej przejrzyste stosunki.

Kredyt dla stanu średniego w kasach oszczędności. Kasy oszczędności stanowią jedno z najważniejszych źródeł zaspokajania zapotrzebowania na kredyt stanu średniego rzemiosła i handlu, podczas gdy prawdopodobnie nie popełni się omyłki przyjmując, że kredyt dla stanu średniego udzielany przez banki, a zwłaszcza wielkie banki, wychodzi w zasadzie na korzyść małego i średniego przemysłu. W całym krótkoterminowym kredycie dla stanu średniego uczestniczą kasy w 28% (ten wskaźnik procentowy być może jeszcze cokolwiek wzrósł w międzyczasie). Godną uwagi jest stabilizacja krótkoterminowego interesu kredytowego; wysokość krótkoterminowego kredytu wynosiła z końcem 1936 r. około 1860 miln. RM., przy ilości udzielonych pożyczek ca 1,25 miln. sztuk. Ciekawe jest, że przeciętna kwota kredytu spadła w okresie od 1932 r. do 1936 r. z 1711 RM. na 1478 RM. Z tego ewolucyjnego zmniejszania się przeciętnej kwoty pojedyńczych kredytów występuje coraz wyraźniej charakter typowego małego i średniego kredytu w kasach oszczędności. Zresztą kasy oszczędności całkiem jawnie starają się, ażeby nie tylko ten interes kredytowy nadal utrzymać, ale jeszcze silniej go do siebie przyciągnąć, przy czym prowadzą one pewnego rodzaju walkę konkurencyjną ze spółdzielniami kredytowymi, a z drugiej strony ostatnio nawet boją się, by banki silniej nie wniknęły w tę dziedzinę. W tym dążeniu podjęły kasy oszczędności ostatnio starania w kierunku przejęcia części kredytu dla dostawców. Te kredyty odgrywają w przemyśle stanu średniego nadzwyczaj ważną rolę. Zaspokajają one w praktyce zapotrzebowanie kapitałowe tych kół gospodarczych, jednakże na uciążliwych warunkach. Według danych dotyczących np. handlu detalicznego same zakłady tej grupy potrzebowały w okresie ostatnich lat kredytów w przybliżonej wysokości szacunkowej 3 — 4¼ miliardów RM. dającej jednocześnie dość dokładne pojęcie o obrotach dokonanych przy pomocy kredytu. Z tej sumy tylko 500 — 800 miln. RM. przypada na zorganizowany kredyt kas oszczędności i banków, dalsza trochę większa kwota na tzw. zorganizowany „kredyt klientowski“, ale znaczna reszta na kredyty dla dostawców (tak, że w samym handlu de-

talicznym bierze się więc pod uwagę kredyty dla dostawców na sumę 2 miliardy RM. rocznie). Koszt kredytu wynosi od 15 do 24%, w niektórych branżach o szybkim obrocie towarowym nawet 40%, natomiast koszt kredytu bankowego i kas oszczędności wynosi około 7%. Zatem kasy oszczędności (wg projektów z ostatnich czasów) miałyby objąć część tych kredytów dla dostawców i to mianowicie bez rzeczowego zabezpieczenia, w formie blanco poręczenia albo kredytu wekslowego. Bliski kontakt miejscowy kas oszczędności z ubiegającym się o kredyt, co nie jest wcale mało decydującym momentem, ułatwia nadzorowanie kredytu. Wzrastająca praca wychowawcza grup gospodarczych handlu i rzemiosła nad unormowaniem księgowości (przez opracowanie jednolitych planów rachunków buchalteryjnych i stworzenie powierniczych biur dla prowadzenia księgowości w liczbie około 700) zaczyna przedstawiać dla udzielania tego rodzaju kredytu decydującą podstawę w sensie przedstawionej na wstępie zmiany w ocenie podstaw zabezpieczenia kredytu.

Z kredytów udzielonych przez kasy oszczędności przypada okrągło ¾ na kredyty do 20.000 RM., a z tego 2,4% na kredyty do 200 RM., 4,3% na kredyty od 200 do 500 RM. Punkt ciężkości spoczywa w kredytach od 1.000 do 5.000; wynoszą one prawie 29% wszystkich kredytów, podczas gdy na kredyty od 5.000 do 20.000 RM. przypada 33% wszystkich sum wypożyczonych. Jeśli chodzi o kategorie pożyczkobiorców, to samodzielny przemysł stanu średniego stanowi najważniejszą grupę; przypada na nią więcej niż połowa wszystkich kredytów. W przeciwieństwie do banków stałość rozwoju w okresie szeregu lat wykazuje silne utrwalenie polityki udzielania kredytu dla stanu średniego...

Niemniej ważne dla kredytu stanu średniego są s p ó ł d z i e l n i e k r e d y t o w e. Okrągło 70% wszystkich udzielonych przez nie kredytów przypada na kredyty dla stanu średniego do 20.000 RM.... Ogólną kwotę kredytów dla stanu średniego przemysłowych spółdzielni podaje się na ca 1 miliard RM., co wykazuje, w jakim rozmiarze instytucje te uczestniczą w zaspokajaniu potrzeb kredytowych stanu średniego... Obydwie instytucje — kasy oszczędności i spółdzielnie kredytowe są „bankami szarego człowieka"; pewne różnice zachodzą w składzie ich klienteli. Kasy oszczędności mają wśród pożyczkobiorców trochę mniejszy odsetek rzemieślników i samodzielnych kupców, ale zato większy urzędników i robotników niż w spółdzielniach kredytowych. Ta różnica nie jest zbyt wielka; leży ona raczej w formie, gdyż spółdzielnie kredytowe są bardziej „bankami" w ścisłym znaczeniu tego słowa, niż kasy oszczędności.

Z w i ą z k i p o r ę c z a j ą c e, p a ń s t w o w a a k c j a k r e d y t o w a. Obok wyżej opisanych form kredytu dla stanu średniego, które rozwijają się w ramach istniejących instytucyj kredytowych, istnieje szereg innych urządzeń, służących do popierania kredytu dla stanu średniego; stanowią one częściowo przejściowe środki wyjątkowe, częściowo zaś trwałe specjalne organizacje pochodzące dopiero z ostatnich czasów. Szczególną rolę odgrywają przy tym tzw. „związki poręczające". Chodzi tu o instytucje, które za opłatą pewnej składki obejmują porękę za omawiane małe kredyty (jako kredyty osobowe). Tak np. został utworzony ostatnio w Berlinie przez izbę przemysłowo-handlową, organizację prywatnej bankowości oraz przez związek niemieckich spółdzielni „Berliński Związek Gwarancyjny Spółdz. z ogr. odp.", który obejmuje gwarancje przy udzielaniu kredytów produkcyjnych dla przemysłowych dostaw i przedsięwzięć, a z uzyskanych przy tym wpływów zasila fundusz gwarancyjny na pokrycie powstających niedoborów. Ten środek stanowi ostateczność dla takich kół, które nie mają styczności z bankami, i nie mogą otrzymać kredytu, gdyż nie są w stanie dostarczyć żadnego zabezpieczenia. Chodzi tu tylko o krótkoterminowe kredyty, które czasami jednakże trwają ponad 2 lata a nawet dłużej. Pewien pogląd na rozwój tych instytucyj daje np. administrowanie „Rhein Mainische Garantieverband", gdzie opłata za gwarancję wynosiła początkowo 1%, teraz tylko ½, tak, że łącznie za kredyt pobiera się 6%, który zresztą nie może być wyższy niż 5.000 RM. Ciekawe jest, że liczba wniosków o udzielenie takich kredytów wzrosła z 792 w pierwszym roku założenia tj. 1934 na 2621 z końcem 1937, zaś ogólna suma pożyczek z 1,3 miln. na 5,9 miln. Jak wielką jest suma udzielonych w ten sposób w całym państwie kredytów przez związki gwarancyjne — których jest b. dużo — nie da się ustalić. Nie jest ona może zbyt wielka, odgrywa jednak pewną rolę właśnie przy zaspokajaniu potrzeb kredytowych najmniejszych interesantów.

Obok tego została podjęta przez rząd akcja kredytowa, zmierzająca do umożliwienia udzielania kredytu w granicach od 500 — 5.000 RM. drobnym rzemieślnikom i osobom trudniącym się przemysłem, co ma ułatwić realizację hasła o stworzeniu nowych źródeł zatrudnienia (Arbeitsbeschaffung). Mianowicie z końcem 1933 r. Minister Skarbu Rzeszy został upoważniony do objęcia gwarancji do sumy 10 miln. RM. za kredyty udzielane przez banki prywatne i spółdzielnie kredytowe osobom trudniącym się małym przemysłem. Państwo obejmuje przy tym gwarancję za straty na pojedyńczym kredycie do wysokości 70%, tak, że instytucje kredytowe ponoszą ryzyko do wysokości 30% kredytu. Ciekawe jest, że w tej formie udzielono dotychczas z przewidzianych 10 miln. RM. kredytów tylko na 3½ miln. Według oficjalnych enuncjacyj należy to tłumaczyć nieznacznym zapotrzebowaniem kredytu ze strony kół małych rzemieślników i osób trudniących się przemysłem...

N o w e d r o g i k r e d y t u d l a s t a n u ś r e d n i e g o. Nowe dążenia zmierzają do tego, ażeby tzw. kredyt dla stanu średniego nie tylko udostępnić już istniejącym przedsiębiorstwom, ale ponadto zapewnić młodemu pokoleniu możliwości uzyskania w skromnych granicach kredytu potrzebnego do stworzenia podstaw egzystencji. Tak np. „Deutsche Arbeitsfront" zamierza przy pomocy swego banku („Bank der deutschen Arbeit") udostępnić młodym rzemieślnikom pod określonymi warunkami kredyty osobiste na stworzenie egzystencji w wysokości oznaczonej zależnie od rodzaju rzemiosła. Kredyt jest tak odmierzony, aby młody rzemieślnik mógł sobie założyć warsztat i rozporządzać potrzebnym kapitałem obrotowym na okres 3 miesięcy, podczas gdy spłata kredytu następuje powoli. Wśród przesłanek tego kredytu odgrywa przede wszystkim największą rolę wyszkolenie, które musi być zakończone szere-

giem doskonałych egzaminów. Oprócz tego musi być przedłożony dowód, że zachodzi możliwość stworzenia egzystencji. Podobną drogę obrały obecnie kasy oszczędności. Także one zamierzają obecnie udzielać nowemu narybkowi gospodarczemu małych kredytów w granicach potrzebnych do założenia samodzielnej egzystencji w rzemiośle i handlu. Przesłanką tego kredytu jest również dobre, zakończone egzaminami wyszkolenie fachowe. Kredyty — typowo personalne — wynoszą od 800 do 1.500 RM. Dla oceny czy kredyt jest wskazany, żąda się od pożyczkobiorcy oprócz zaświadczenia fachowego wyszkolenia także zaświadczenia oszczędności (przez regularne wpłacanie wkładek w jakiejś kasie oszczędności w okresie nauki, choćby nawet w niewielkich kwotach). Wreszcie przy udzielaniu kredytu bada się jeszcze, czy miejscowość, w której pożyczkobiorca zamierza się osiedlić, jest z punktu widzenia interesu korzystna, czy też tak obsadzona, że powstałaby zbyt silna konkurencja. Przez pierwsze dwa lata dług nie podlega spłacie. Następnie rozpoczyna się amortyzacja długu w niewielkich kwotach, tak żeby cała suma została spłacona w okresie 5 lat.

Konkluzje. Po zestawieniu wyżej omówionych faktów odnosi się wrażenie, że kwestia kredytu dla stanu średniego, tj. małego i średniego kredytu dla małych i średnich zakładów przemysłowych, rzemiosła oraz handlu — odgrywa w ramach udzielania wszystkich kredytów i całej polityki kredytowej w Niemczech niemałą rolę oraz że są obecnie w trakcie rozmaite starania, ażeby niewątpliwie istniejące w tych warstwach zapotrzebowanie na kredyt zaspokoić. Przy tym między rozmaitymi instytucjami kredytowymi wytworzył się pewnego rodzaju podział pracy, czego wyrazem jest to, że także banki, a nawet wielkie banki wzięły się do udzielania tego kredytu, nie chcąc równocześnie zaangażować się zbyt daleko w tym interesie. Wskutek tego punkt ciężkości spoczywa w gruncie rzeczy na kasach oszczędności i spółdzielniach kredytowych, przy czym udzielanie przez te instytucje kredytów dla stanu średniego jest wspierane szeregiem odrębnych i wyjątkowych akcyj innych specjalnych instytucyj. W końcu należy zaznaczyć, że w kwestii zabezpieczenia kredytu w związku z kredytem dla stanu średniego nastąpiły już pewne modyfikacje a częściowo torują sobie dopiero teraz drogę; zmierzają one w istocie do tego, żeby w kwestii zabezpieczenia kredytu poczynić małemu i średniemu pożyczkobiorcy ułatwienia w tym kierunku, aby jego osoba, zawodowe uzdolnienie i wyniki działalności w większej mierze były brane za podstawę udzielenia kredytu, podczas gdy przez długi czas tylko rzeczowe zabezpieczenie kredytu decydowało. W związku z tym należy nadmienić, że są rozpoczęte starania, ażeby kwestię zabezpieczenia kredytu w ogóle uregulować na nowo, przy czym np. instytucje zabezpieczającego przewłaszczenia (Sicherheitsübereignung) oraz zastrzeżenia własności — miałyby doznać pewnego rozluźnienia. Nowe uregulowanie zabezpieczenia kredytu ma być przeprowadzone pod hasłem „zawrócenia z drogi żądania przesadnych zabezpieczeń". Dalszym — w tym sensie — popieraniem kredytu dla stanu średniego są dążności w kierunku obniżenia stopy procentowej i kosztów kredytu w ogólności. W końcu należy wspomnieć, że zostały rozpoczęte starania w kierunku popierania w gospodarstwie stanu średniego kredytu wekslowego, gdzie odgrywał on dotychczas, na ogół biorąc, zupełnie podrzędną rolę.

*Dr Karol Thaler.*

# Polityka kredytowa w oświetleniu przedstawicieli bankowości amerykańskiej

Utarło się przekonanie, że wszystko, co się dzieje za oceanem, w Stanach Zjednoczonych, nosi tak swoiste piętno „amerykańskie", że wyklucza wszelkie porównanie ze stosunkami w „starym świecie". A jednak opinia taka nie zawsze jest słuszna. Istnieją pewne zagadnienia działalności ludzkiej, które opierają się na wspólnych zasadach ogólnych, a nawet nasuwają nieraz pewne konkretne zadania, których rozwiązanie nie ma nic wspólnego z jakimś egzotyzmem.

W końcu r. ub. ukazała się w Nowym Jorku książka, wydana staraniem Związku Bankierów Amerykańskich, pt. „*The Present Day Banking*", zawierająca ciekawe spostrzeżenia i opinie wybitnych bankowców, którzy zajmują wybitne stanowiska w tamtejszym świecie finansowym. Otóż w wynurzeniach tych znajdujemy sporo zagadnień kredytowych, których ujęcie i sposób rozwiązania posiada dużo analogii do stosunków polskich. Z tych względów uważam za pożyteczne zaznajomić czytelników z ważniejszymi myślami wypowiedzianymi w tej książce.

Prezes Związku p. Tom K. Smith zaznacza na wstępie, że wydawnictwo jest odźwierciedleniem poglądów wygłoszonych na trzech kolejnych zjazdach w roku 1937 przez dyrektorów instytucji bankowych. W dalszym ciągu omawia przemiany, jakim podległa bankowość amerykańska po wielkich wstrząsach w czasie kryzysu i zastanawia się nad współczesnymi problemami polityki kredytowej, a specjalnie nad sprawą zatrudnienia próżnujących kapitałów złożonych przez wkładców w bankach.

Obecnie bowiem banki handlowe dysponują dostatecznymi funduszami, a nawet mają ich za wiele w porównaniu do możności inwestowania gotówki w odpowiednich kredytach. Do ujemnych skutków tego stanu rzeczy należy zaliczyć odczuwane przez banki pewne trudności w wypłacaniu dywidendy akcjonariuszom.

Jakkolwiek banki uczestniczą w znacznej mierze w realizowaniu lokat państwowych, gdyż w ich posiadaniu znajduje się ponad 50% wypuszczonych przez skarb państwa obligacji, to jednakże okolicz-

ność ta nie zapobiegła gromadzeniu się w bankach tzw. „idle cash“, czyli próżnującej gotówki.

P. Simth stwierdza, że problem znalezienia odpowiedniej lokaty dla nadmiaru wolnych kapitałów nie jest łatwy do rozstrzygnięcia. Zastanawia się nad tym, czy należy lokować fundusze w przedsiębiorstwach kolejowych, samorządowych, czy też w ciężkim przemyśle i jeżeli tak, to w jakiej proporcji.

Według sprawozdania „Bank of New York and Trust Company“, liczne bankructwa amerykańskich towarzystw kolejowych miały miejsce w przeszłości; w ostatnim tylko sześcioleciu zanotowano 101 takich wypadków.

Fakty te nakładają na banki obowiązek przestrzegania daleko idącej ostrożności, ponieważ należy się liczyć z tym, że zwiększenie portfelu tego rodzaju akcji czy obligacji, zwiększając na razie rentowność banków, kryje w sobie niebezpieczeństwo spotęgowanego ryzyka.

W poszukiwaniu lokaty dla wolnych funduszów banki weszły na drogę udzielania kredytów konsumcyjnych, co jednak spotyka się ze sprzeciwem niektórych dyrektorów banków, którzy uważają politykę taką za niezdrową.

Nowe ustawodawstwo rozluźniło znacznie ograniczenia dotyczące działalności banków handlowych w dziedzinie długoterminowego kredytu hipotecznego na finansowanie budowy domów mieszkalnych, których ilość jest niewystarczająca. Do tej nowej roli instytucje bankowe muszą się należycie przygotować, mianowicie ustalić, jakie będą warunki oprocentowania, terminów umorzenia pożyczek, szacunku nieruchomości itd. Nastręcza się również konieczność ustalenia, czy banki prywatne mają tylko uzupełniać działalność państwową w tym zakresie, czy też całkowicie ją przejąć na siebie.

P. Smith kończy swoje wywody podkreśleniem, że omówione kwestie mają pierwszorzędne znaczenie dla całego narodu i w tym przekroju muszą być rozstrzygane i wprowadzane w życie.

Wywody p. P. D. Houston'a odgrywającego dużą rolę w tamtejszych świecie finansowym mają charakter więcej konkretny. Nie ulega wątpliwości, że naczelnym zadaniem banku handlowego, ważniejszym nawet od gromadzenia wkładów, jest zasilanie kredytem odnośnego okręgu. Akcjonariusze inwestują pewne kwoty dla uruchomienia banku i kapitały te w połączeniu z wkładami mają służyć celom kredytowym. W działalności banków są zatem najwięcej zainteresowane trzy grupy ludności, mianowicie: wkładca, akcjonariusz i pożyczkobiorca, pośrednio zaś także inne warstwy społeczne w danym okręgu.

Handlowcy, kupcy i przemysłowcy mają prawo oczekiwać od banków pomocy kredytowej w takim zakresie, jaki jest potrzebny do prowadzenia pewnych i zdrowych operacji.

Dyrekcja banku powinna działać na zasadzie ściśle określonej, opartej na opracowanych podstawach polityki kredytowej, nie zaś załatwiać sprawy pożyczkowe z dnia na dzień, od decyzji do decyzji, gdyż w braku planowej polityki może się spotkać z niejedną przykrą niespodzianką i narazić instytucję na straty. Polityka kredytowa nie powinna być zatem wynikiem praktyki kredytowej, lecz przeciwnie tę ostatnią należy podporządkować starannie obmyślanemu z góry planowi.

Przed ustaleniem tego planu należy poddać dokładnej analizie posiadane przez bank wkłady, a więc wysokość poszczególnych grup, przewidziane terminy, w których wkłady za wypowiedzeniem mogą być wycofane, i zbadać wahania, jakim fundusze te już podlegały. Niewątpliwie zależne są one w znacznym stopniu od pory roku i od przejawów życia gospodarczego z nią związanych.

Równocześnie należy zbadać, w jakich okresach roku daje się zauważyć większe lub mniejsze zapotrzebowanie kredytów i porównać je z ruchem wkładów.

Baczna uwaga musi być zwrócona na pozostawienie dostatecznej rezerwy celem sprostania zapotrzebowaniom wkładców, jak również na utrzymywanie takiej równowagi, by najniezbędniejsze potrzeby kredytowe ludności zawsze mogły być zaspokojone.

Przy selekcji pożyczkobiorców pod względem bezpieczeństwa trzy zasadnicze czynniki powinny być brane w rachubę: charakter klienta, jego zdolność do należytego wyzyskania kredytu i kapitał obrotowy. Czwartym czynnikiem może być cel, na który pożyczka ma być zaciągnięta. Jeśli kredyt zostanie użyty na cel produkcyjny i będzie odpowiadał trzem wymienionym warunkom, wtedy przy pomocy tego kredytu powstanie nowe dobro, które ze swej strony stworzy nową siłę nabywczą; ta znów pobudzi do życia dodatkową działalność gospodarczą, w której bank ponownie będzie uczestniczył.

Kredyty handlowe winny być z reguły spłacane sezonowo ze sprzedaży towarów czy też fabrykatów przemysłowych, zaś kredyty uboczne i osobiste — z dochodów i zysków; dlatego też zdolność zarobkową pożyczkobiorcy należy brać w rachubę na równi z jego stanem majątkowym i cechami moralnymi.

Banki udzielające kredytów powinny wnikać w operacje pożyczkobiorców i sprawdzać, czy są one racjonalne i zgodne z istniejącymi warunkami gospodarczymi. Kierownictwo banku musi być oczywiście samo dokładnie poinformowane co do ogólnej sytuacji ekonomicznej kraju, jak też co do właściwości danego terenu, a więc co do obrotów handlowych, kształtowania się cen itd.

Bank nie tylko musi mieć wyczerpujące dane o petencie przed udzieleniem mu pożyczki, lecz, o ile dojdzie ona do skutku, winien otrzymywać co pewien okres czasu bilanse i wszelkie dane o stanie i rodzaju interesów dłużnika, aby mógł stale śledzić rozwój czy też niedomagania przedsiębiorstwa. Jednorazowe przedłożenie informacji nie wystarcza, gdyż stan interesów pożyczkobiorcy może ulegać szybkim zmianom, podczas gdy utrzymanie stałego kontaktu okaże się z pewnością obustronnie pożyteczne.

Pożądane jest, aby w skład dyrekcji banku wchodzili ludzie obznajomieni z różnymi gałęziami handlu i przemysłu, i aby oprócz tego przy dyrekcji działał komitet dyskontowy, złożony również z ludzi doświadczonych i znających lokalne stosunki gospodarcze.

Przy udzielaniu kredytu należy dokładnie porozumieć się z klientem co do planu spłaty długu. Ciągłe zgłaszanie się klienta w sprawie prolongaty, bez spłaty części kapitału, są najczęściej dowodem jego nieudolności lub złej woli i stawiają pod znakiem zapytania bezpieczeństwo danej transakcji. Wydając pożyczkę bank powinien być najzupełniej przekonany, że kredyt ten ma zdrowe podstawy, jeśli zaś w tym względzie zachodzi jakaś wątpliwość, powinna ona przeważyć szalę w stronę negatywnej decyzji.

Jak wspomniano wyżej, po wydaniu pożyczki nie należy o niej zapominać, a pilnować terminu i spłacalności; ileż jest takich pożyczek, które były dobre w momencie ich udzielania, a okazały się bezwartościowymi w terminie płatności. Żaden uczciwy bankier nie przyzna świadomie złej pożyczki, jednakże jest narażony na wiele przykrych konsekwencyj, jeśli nie przestrzega zasad racjonalnej polityki kredytowej.

P. Houston jest zwolennikiem rozdrabniania pożyczek udzielanych jednostkom lub firmom i uważa, że duże kredyty, jakkolwiek czasem wskazane, a nawet niezbędne, są na ogół nieracjonalne, a często niebezpieczne. Zachodzi również obawa, że więksi pożyczkobiorcy mogliby się mieszać do spraw banku, co jest zjawiskiem niedopuszczalnym.

Pod wpływem nowego ustawodawstwa rozprowadzanie funduszów objęło nowe dziedziny, w których banki nie mają dostatecznego doświadczenia; dlatego też winny one działać ostrożnie, nie dając się ponosić chęci realizowania większych zysków kosztem bezpieczeństwa wypożyczonych sum, ponieważ obowiązek usprawiedliwienia zaufania wkładców powinien stać ponad dążeniem do przysparzania korzyści akcjonariuszom.

Pożądane jest, aby banki wchodząc na nowe tereny działania, jak długoterminowe kredyty hipoteczne, kredyty inwestycyjne, osobiste (konsumcyjne), tworzyły u siebie odpowiednie wydziały celem należytego rozgraniczenia poszczególnych rodzajów transakcji.

Z kolei zabierają głos dwaj inni wybitni członkowie Związku p.p. Caspar W. Clark i George V. Mc Laughlin. Z uwag ich podajemy tylko niektóre ciekawsze fragmenty.

Pierwszy z nich stwierdza, że wobec głębokich zmian, przez jakie przeszła bankowość amerykańska, banki muszą zmodernizować zasady polityki kredytowej, które już dziś nie odpowiadają zmienionym warunkom.

Każdy bank powinien przeprowadzić dokładną klasyfikację kredytów i zdecydować, na jakich mianowicie kredytach chce oprzeć swoją działalność, jakie będą uważane za drugorzędne i od jakich wstrzyma się całkowicie. Suma wydanych kredytów hipotecznych powinna być w pierwszym rzędzie uzależniona od charakteru i wysokości wkładów. Kredyty zabezpieczone towarami i obligacjami, jeżeli są dobrze administrowane, nie powinny przedstawiać ryzyka. Należy czuwać nad tym, aby wkłady na każde żądanie nie były angażowane w pożyczkach spłacalnych w ciągu dłuższego czasu, trzeba bowiem liczyć się z tym, że bank może być powołany do zwracania wkładów w najmniej odpowiednim dla siebie czasie.

Zdaniem p. Clark'a przy ustalaniu zdolności kredytowej nie można polegać jedynie na opinii, jakiej petent zażywa, a należy zbadać konkretne fakty, co do jego stanu posiadania, sposobu prowadzenia interesu oraz osiągniętych rezultatów.

P. Laughlin przytacza fakt, że od roku 1929 banki wchodzące w skład Systemu Rezerwy Federalnej zmuszone były spisać na straty około 2 miliardy dolarów, czyli 8% całej sumy udzielonych pożyczek; w następstwie udało się wyegzekwować tylko 13% odpisanej kwoty

Lekcja ta, zdaniem jego, nie przynosi zaszczytu bankom amerykańskim — powinna jednak dać obszerny materiał dla orientacji, co należy robić i czego trzeba unikać, aby nadać akcji kredytowej cechy gwarantujące jej celowość i bezpieczeństwo. W dalszych wywodach porusza szereg sposobów zatrudnienia „próżnującej gotówki", które jednak odnoszą się do specyficznych warunków amerykańskich.

Co się tyczy postępowania z dłużnikami, należy — zdaniem p. Laughlina — stosować względem nich taktykę liberalną; z klientami, których uczciwość i dobra wola są stwierdzone, należy raczej współpracować w sensie udzielania im ulg w spłacaniu pożyczek, niż naciskać, aby cały dług był odrazu uregulowany; innymi słowy trzeba zastosować wymagania do możności płatniczych klienta.

Dla skuteczniejszego jednak ściągania wierzytelności zalegających względnie zamrożonych należy utworzyć wydział windykacyjny, na którego czele powinien stać człowiek wielostronnie uzdolniony: bankowiec, prawnik, dyplomata i detektyw w jednej osobie.

Przedstawione w skrócie opinie wybitnych przedstawicieli bankowości amerykańskiej zawierają — jak widzimy — dużo rad i wskazówek, które w naszych warunkach są oddawna znane i praktykowane, które jednak na tamtejszym terenie uchodzą za prawdy nowe, odkryte dzięki ciężkim doświadczeniom kryzysowym. Niemniej jednak szereg rad i wskazówek jest oryginalnych i słusznych i może się przydać również przy ustalaniu i stosowaniu zasad akcji kredytowej przez polskie instytucje finansowe, a w ich liczbie przez komunalne kasy oszczędności.

*Edm. Kazimirski.*

# Komunikaty Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie

### Objęcie stanowiska przez nowego Dyrektora Związku.

*(Okólnik Nr 6 z 14.II.1938).*

Niniejszym podajemy do wiadomości wszystkich zrzeszonych w naszym Związku K. K. O., iż wobec reorganizacji naszego Związku na podstawach nowego statutu Związku, zawartego w obwieszczeniu Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych z dnia 15-go maja 1937 r. (Monitor Polski Nr 122/1937 r., poz. 188) — Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych dekretem z dnia 7-go lutego 1938 r. za Nr D. II. 3127/4/38 zatwierdził wybór p. Kazimierza Kohlmanna na stanowisko Dyrektora n/Związku.

Dyrektor Związku p. Kazimierz Kohlmann z dniem 14-go lutego r. b. objął urzędowanie.

W związku z powyższym przypominamy treść okólnika naszego Związku z dnia 10-go listopada 1936 r. Nr 39a, w szczególności zaś prosimy o przestrzeganie zasady, aby P.P. Dyrektorzy K. K. O. lub delegaci K. K. O., którzy życzą sobie konferować osobiście z Dyrektorem Związku, w miarę możności zawczasu drogą korespondencji, telefoniczną czy też inną zapowiadali swój przyjazd dla uzgodnienia dnia i godziny konferencji.

Prosimy nadto w miarę możności zawczasu komunikować sprawy, które Dyrektor czy też delegat K. K. O. pragnie omówić z Dyrektorem Związku.

W/z. Prezesa Związku:
*(—) B. Chomicz.*

# Kronika ustawodawcza i sądowa

## WAŻNIEJSZE USTAWY I ROZPORZĄDZENIA

**ogłoszone w Dzienniku Ustaw w miesiącu styczniu 1938 r.**

Dz. Ust. Nr 1,

**poz. 1.** Ustawa z dnia 4 stycznia 1938 r. o konwersji 6½% pożyczki zagranicznej;

**poz. 6.** Obwieszczenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dn. 8 listopada 1937 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dn. 1 marca 1933 r. o szkołach akademickich.

Dz. Ust. Nr 2,

**poz. 8.** Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dn. 4 stycznia 1938 r. w sprawie świadczeń, przewidzianych w ustawie z dnia 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym.

Dz. Ust. Nr 3,

**poz. 11.** Ustawa z dn. 8 stycznia 1938 r. o medalu „Za Długoletnią Służbę“;

**poz. 16.** Ustawa z dn. 11 stycznia 1938 r. o doręczaniu pism urzędowych przez gminy.

Dz. Ust. Nr 4,

**poz. 27. Rozporządzenie Ministrów Opieki Społecznej i Skarbu w sprawie wykonania ustawy z dn. 2 lipca 1937 r. o zapewnieniu pracy i o zaopatrzeniu uczestników walk o niepodległość Państwa Polskiego;**

**poz. 30. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 12 stycznia 1938 r. o wypuszczeniu III serii 4% państwowej renty złotej.**

Dz. Ust. Nr 5,

**poz. 32.** Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24 listopada 1937 r. o oznakach wojska i marynarki wojennej.

## ORZECZNICTWO SĄDOWE I ADMINISTRACYJNE

**Rozwiązanie umowy o pracę z powodu choroby pracownika.**

**1. Niestawienie się pracownika do pracy wskutek nieszczęśliwego wypadku lub choroby w ciągu okresu czasu, przekraczającego trzy miesiące, nie rozwiązuje umowy między stronami automatycznie, lecz stwarza dla pracodawcy prawo do natychmiastowego rozwiązania umowy; w przypadku zaś nieskorzystania przez pracodawcę z tego uprawnienia, umowa wiąże nadal strony, wskutek czego pracownik zachowuje swoje uprawnienia do wynagrodzenia.**

**2. W myśl art. 19 rozp. Prez. Rzplitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. Nr 35, poz. 323), stanowiącego ius cogens, pracownik nie może przez umowę zrzec się prawa otrzymania wynagrodzenia za czas, w którym nie pracował z powodu choroby.**

Pracownik umysłowy W. S. wytoczył przeciwko swemu pracodawcy powództwo o zł 2.950 przytaczając na poparcie swych żądań, że z powodu choroby nie pracował w r. 1930 przez czas 7 miesięcy, w r. 1931 zaś przez 2 miesiące, ogółem 9 miesięcy i że za cały ten czas nie otrzymał wynagrodzenia.

Pozwana firma nie przyznała żądań pozwu, twierdząc, że powód był pracownikiem dniówkowym, o ile więc nie pracował z jakiego bądź powodu, nie mógł rościć pretensji do wynagrodzenia.

Sąd Pracy powództwo oddalił, Sąd Okręgowy zaś na skutek skargi apelacyjnej wyrok pierwszej instancji zmienił i powództwo uwzględnił w całości.

Skarga kasacyjna pozwanej firmy obejmowała między innymi zarzuty:

1) oparcia wyroku Sądu Okręgowego na błędnym po-

glądzie, że umowa, iż pracownik otrzymuje wynagrodzenie tylko za przepracowane dniówki jest nieważna, jako sprzeczna z obowiązującymi przepisami rozp. Prez. Rzplitej z dn. 16.3.1928 r.

2) pominięcia okoliczności, że gdyby nawet powód korzystał z uprawnień art. 19 rozporządzenia o umowie o pracę, to z pierwszego okresu choroby, trwającego 7 miesięcy, należeć się mogło wynagrodzenie nie więcej, jak za trzy miesiące, zgodnie bowiem z zacytowanym przepisem pracownik zachowuje prawo do trzymiesięcznego wynagrodzenia.

Oba powyższe zarzuty Sąd Najwyższy uznał za niezasługujące na uwzględnienie, oddalając skargę kasacyjną.

Ad 1) Wprawdzie z przepisów wspomnianego rozporządzenia nie wypływa, by umowa taka w zasadzie była niedopuszczalna, to jednak w myśl art. 19 rozporządzenia, stanowiącego ius cogens, pracownik nie może przez umowę zrzec się prawa otrzymania wynagrodzenia za czas, w którym nie pracował z powodu choroby, co w danej sprawie ma znaczenie istotne (art. 1 rozp. Prez. Rzplitej z dn. 16.3.1928 r.), mógł więc Sąd uznać za nieważną umowę, pozbawiającą pracownika dobrodziejstw, wypływających z art. 19 tegoż rozporządzenia.

Ad 2) Wykładni art. 19 należy dokonać w przypadku w związku z art. 32 lit. b) rozporządzenia, który stanowi, że nieobecność pracownika z powodu choroby, trwającej trzy miesiące, upoważnia pracodawcę do rozwiązania umowy, z czego trzeba wnioskować, że niestawienie się pracownika do pracy wskutek nieszczęśliwego wypadku lub choroby w ciągu więcej niż trzech miesięcy, nie rozwiązuje umowy między stronami automatycznie, lecz stwarza dla pracodawcy prawo do natychmiastowego rozwiązania umowy. O ile więc pracodawca z uprawnienia tego nie skorzystał, umowa wiąże strony nadal, a w konsekwencji pracownik winien otrzymać wynagrodzenie.

**Orzeczenie Izby Cywilnej z dn. 12.11.1936 (C. I. 1062/36).**

*Zbiór Orzeczeń Sądu Najwyższego Zesz. X z r. 1937 Nr kol. 356.*

# Kronika Krajowa

### Ustąpienie p. J. Rożkowskiego ze stanowiska Dyrektora Związku K. K. O.

Z dniem 14 lutego br. ustąpił ze stanowiska Dyrektora Związku K. K. O. w Warszawie, na skutek reorganizacji Związku na nowych podstawach prawnych, p. Józef Rożkowski.

W uznaniu jego zasług p. Wiceminister Skarbu Kajetan Morawski wystosował do p. J. Rożkowskiego w dniu 10 lutego następujące pismo:

„W związku z przejściem Pana do Polskiego Banku Komunalnego — wyrażam Panu podziękowanie za długoletnią pracę na stanowisku Dyrektora Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie oraz za wysiłki położone dla rozwoju komunalnych kas oszczędności".

Zarząd Związku K. K. O. w Warszawie na posiedzeniu w dniu 12 bm. odczytał powyższe pismo p. Wiceministra i uchwalił wyrazić ustępującemu Dyrektorowi podziękowanie za długoletnią owocną pracę na stanowisku Dyrektora Związku. W zaświadczeniu wydanym przy tej sposobności przez Zarząd p. J. Rożkowskiemu czytamy m. in.: „Żegnając się z Panem Rożkowskim z uznaniem podkreślić musimy Jego wytrwałą pracowitość i ogrom wysiłków w pionierskiej działalności nad organizacją zarówno Związku naszego jako też zrzeszonych w n. Związku komunalnych kas oszczędności. Składając Mu gorące podziękowanie za pracę na terenie naszej instytucji, jednocześnie składamy Panu Rożkowskiemu życzenia pomyślności na dalszej drodze życia".

### Otwarcie oddziału K. K. O. pow. Szamotulskiego we Wronkach.

Komunalna Kasa Oszczędności pow. Szamotulskiego otrzymała, na podstawie dekretu Ministra Skarbu w porozumieniu z Min. Spraw Wewn. z dnia 24 stycznia 1938, zezwolenie na otwarcie oddziału we Wronkach (woj. poznańskie).

### Konwersja 7% Pożyczki Stabilizacyjnej.

Rada Ministrów przyjęła projekt ustawy o konwersji 7% Pożyczki Stabilizacyjnej z roku 1927 transzy funtowej. Projekt ten zawiera upoważnienie dla Ministra Skarbu do przeprowadzenia konwersji tych obligacyj, w myśl warunków uzgodnionych z przedstawicielami posiadaczy obligacji zagranicznych w Londynie.

Jak wiadomo ,rząd polski zaoferował w swoim czasie posiadaczom obligacji 7% Pożyczki Stabilizacyjnej z r. 1927 (transzy funtowej) zmianę dotychczasowych warunków obsługi tej pożyczki.

Zmiana tej obsługi zostanie ujęta w formie umów, które będą zawarte z posiadaczami tych obligacji za pośrednictwem banku angielskiego, który je lokował na rynku angielskim.

Zmiana obsługi nastąpi na następujących warunkach:

a) oprocentowanie nominalne tej pożyczki zostanie zmniejszone z 7 na 4½% w stos. rocznym, z jednoczesnym rozciągnięciem na odsetki tzw. klauzuli wielowalutowej (która obowiązuje w transzy dolarowej tejże pożyczki zarówno w stos. do odsetek jak i kapitału). Klauzula ta daje posiadaczom kuponów prawo wyboru waluty, na podstawie której ma być dokonana wypłata. Równocześnie gwarantuje się w stosunku do funta stałe kursy niektórych walut objętych klauzulą wielowalutową.

b) Umorzenie pożyczki zostanie przedłużone o lat 20, tzn. do roku 1968.

Szczegółowe warunki konwersji, jak np. data rozpoczęcia, czas jej trwania, zostaną ustalone przez Min. Skarbu w porozumieniu z przedstawicielami posiadaczy obligacyj.

Powyższa oferta rządu polskiego została uzgodniona z oficjalnym przedstawicielem posiadaczy obligacyj zagranicznych i akceptowanie konwersji jest przez tę organizację posiadaczom zalecane.

Przeprowadzenie konwersji pożyczki na powyższych zasadach da oszczędność ok. 90 tys. funtów szterl.

Dodać należy, że dla posiadaczy 7% Pożyczki Stabilizacyjnej w kraju była przeprowadzona w czerwcu r. ub. kon-

wersja na 4½% polską pożyczką państwową, a więc nie niżej jak dla posiadaczy zagranicznych.

**Ostateczne obliczenie zbiorów zeszłorocznych.**

Główny Urząd Statystyczny podaje do wiadomości ostatecznie dokonane obliczenie zbiorów 5 głównych ziemiopłodów w Polsce na podstawie materiałów, dostarczonych przez zarządy gmin za pośrednictwem powiatowej władzy administracji ogólnej. Na podstawie tych obliczeń zbiory w r. 1937 przedstawiały się następująco (w tys. q): pszenica 19.261,9, żyto 56.378,2, jęczmień 13.634,1, owies 23.428,8, ziemniaki 402.209,7.

W porównaniu do zbiorów w r. 1936, zbiory w r. 1937 wykazały następujące zmiany (w procentach — w nawiasie zmiany w porównaniu z przeciętnymi liczbami okresu pięcioletniego 1932 — 1936): pszenica minus 9,7 (minus 1,2), żyto minus 11,4 (minus 13,6), jęczmień minus 2,7 (minus 4,8), owies minus 11,3 (minus 8,9), ziemniaki plus 17,3 (plus 26,8).

Najniższe zbiory żyta otrzymano w woj. centralnych i zachodnich, przy czym najgorzej przedstawiały się one w woj. białostockim, warszawskim i pomorskim. Znacznie lepsze były zbiory w woj. wschodnich i południowych, odchylając się jednak tylko nieznacznie od zbiorów r. 1936 i przeciętnych pięcioletnich. Najlepiej stosunkowo przedstawiały się one w woj. wileńskim i wołyńskim, a najsłabiej w poleskim i stanisławowskim.

W porównaniu do innych ziemiopłodów urodzaj ziemniaków wypadł b. dobrze.

**Stan szkolnictwa powszechnego w Polsce.**

Liczba szkół powszechnych w Polsce wzrasta z roku na rok. Jeszcze w roku szkolnym 1930/31 mieliśmy w kraju 26.645 szkół powszechnych, w bieżącym zaś roku liczba szkół wzrosła do 28.751.

Wraz ze wzrostem liczby szkół zwiększa się także ilość uczniów. W r. 1930/31 uczęszczało do szkół powszechnych w całym kraju 3.958.986 uczniów, zaś w r. b. szkolnym — 4.853.484 uczniów, w tym 2.510.071 chłopców i 2.343.413 dziewcząt.

Najwięcej szkół powszechnych znajduje się na terenie województwa lwowskiego, mianowicie 2.612. W województwie poznańskim (w granicach nowego podziału administracyjnego, obowiązującego od 1 kwietnia rb.) istnieją 2.502 szkoły.

Z ogólnej liczby szkół powszechnych przypada na szkoły publiczne 27.235 zakładów naukowych, do których uczęszcza 4.703.212 uczniów. Większość powszechnych szkół publicznych, mianowicie 25.072, znajduje się na wsi; uczęszcza do nich ogółem 3.507.475 uczniów. W miastach istnieją 2.163 szkoły publiczne, liczba uczniów wynosi łącznie 1.195.737.

Prywatnych szkół powszechnych mamy obecnie w kraju 1.516, w których pobiera nauki 150.272 uczniów.

Jednakże ten rozwój szkolnictwa jest jeszcze dużo niedostateczny, gdyż blisko pół miliona dzieci w wieku szkolnym nie korzysta jeszcze ze szkoły. W roku ub. poza szkołą pozostawało 537.268 dzieci, a w roku bież., wg informacji p. Ministra Świętosławskiego, jeszcze 457.490 dzieci czyli 9,3%. Wiele więc jeszcze mamy do zrobienia.

# Wiadomości zagraniczne

**Z życia rumuńskich kas oszczędności.**

W Rumunii, jak wiadomo, nie ma dotychczas komunalnych kas oszczędności, aczkolwiek ustawa z 1932 r. tworzenie ich przewiduje. Istnieje tam natomiast Pocztowa Kasa Oszczędności.

W końcu listopada 1937 r. odbyło się zebranie Rady naczelnej tej instytucji pod przewodnictwem p. Bratianu, b. ministra skarbu, na którym postanowiono m. in.:

1) ograniczyć najwyższą wysokość wkładów dla osób prywatnych do sumy 600.000 lei, przy czym roczna wpłata nie może przekraczać 300.000 lei. Wysokość wkładów osób prawnych oraz organizacji zawodowych, kulturalnych i społecznych nie podlega ograniczeniu;

2) ustalić stopę procentową w roku 1938 od wkładów do wysokości 300.000 lei na 3½% i od wkładów większych na 1¾%.

Ostatnio wprowadzono w Rumunii ochronę nazwy: kasa oszczędności. Mianowicie art. 10 ustawy bankowej postanawia, że żadna instytucja kredytowa, za wyjątkiem Pocztowej Kasy Oszczędności i komunalnych kas oszczędności nie może nosić nazwy „kasa oszczędności". Instytucje, które nosiły tę nazwę dotychczas, muszą zastąpić ją nazwą „kasa depozytowa" lub tym podobną najdalej w ciągu roku od ogłoszenia tej ustawy.

Ustawa nie przewiduje natomiast ochrony nazwy „książeczka oszczędnościowa".

**15-lecie istnienia kas oszczędności w Sowietach.**

Sowieckie kasy oszczędności obchodziły w dniu 26 grudnia 15-letnią rocznicę swego powstania. W ciągu tych lat piętnastu powstała w Sowietach szeroka sieć kas oszczędności i oddziałów po całym kraju. Wg źródeł urzędowych ok. 14 milionów obywateli sowieckich ma wkłady w kasach oszczędności, a suma tych wkładów wynosić ma 4.300 milionów rubli. Charakterystyczną jest cyfra wzrostu przeciętnej sumy wkładów: gdy w 1933 r. wynosiła ona 40 rubli, to na 1 stycznia 1937 r. wynosiła już 257 rubli, a na 1 grudnia tegoż roku 307 rubli.

Pomijając kwestię dewaluacji rubla i wiarogodność statystyki sowieckiej, nie trzeba chyba przypominać, że oszczędność w Sowietach jest przymusowa i stanowi ona rodzaj podatku dochodowego od zarobków i uposażeń. Pośrednio dowodzą tego przeciętne cyfry wkładów. Gdyby oszczędność rozwijała się tam w sposób dobrowolny, to przy tak żywiołowym wzroście liczby wkładców, która w ciągu 15 lat osiągnęła 14 milionów osób, przeciętna suma wkładu powinna się raczej zmniejszyć, a tymczasem wzrosła ona w ciągu 4 lat ostatnich 7 i pół razy! Można to sobie wytłumaczyć tylko w ten sposób, że te 14 milionów obywateli stało się wkładcami już od początku działalności kas oszczędności, co oczywiście przy oszczędności dobrowolnej byłoby niemożliwe.

**Oszczędność budowlana w duńskich kasach oszczędności.**

Obok zbiorowej oszczędności budowlanej, której wyrazem są specjalne kasy budowlano - oszczędnościowe (p.

artykuł na ten temat w Nr 3 „Oszczędności") istnieje oszczędność budowlana indywidualna. Wkładca np. otwiera sobie rachunek oszczędnościowy w kasie oszczędności i zobowiązuje się wpłacać określone sumy na budowę lub nabycie domu.

Związek duńskich kas oszczędności opracował ostatnio statut dla tego rodzaju oszczędności celowej. Statut przewiduje zawieranie przez kasy umów z wkładcami odnośnie:

a) określonej sumy, jaką wkładca pragnie zaoszczędzić;

b) czasu oszczędzania, który nie może jednak trwać krócej niż 8 lat;

c) wysokość rocznych wpłat na rachunek;

d) sposobu składania tych wpłat.

W ciągu okresu oszczędzania kasa oszczędności płacić będzie wkładcy specjalną premię odsetkową, ustaloną przez dyrekcję kasy, przy czym wysokość jej wynosić ma od ¼% do ½%.

W umowie kasa przyrzeka udzielić wkładcy po upływie okresu oszczędzania pod pewnymi warunkami pożyczkę do wysokości 75% ceny kupna nieruchomości, najwyżej jednak do sumy 25.000 koron. Na resztę ceny, tj. 25%, złożą się oszczędności wkładcy.

**Nowe czasopismo propagandowe w Szwecji.**

Dotychczas istniało w Szwecji jedno czasopismo poświęcone propagandzie oszczędności, mianowicie doskonale redagowana „*Lyckoslanten*" (Świnka szczęścia), przeznaczona dla młodzieży szkolnej.

Obecnie staraniem p. J. H. Jönssona, dyrektora wydziału propagandowego Związku szwedzkich kas oszczędności, wyszedł pierwszy numer nowego czasopisma propagandowego p. n. „*Saldo*". Pismo to wychodzić będzie co kwartał i przeznaczone jest przede wszystkim do propagandy klubów oszczędnościowych wśród młodzieży pozaszkolnej.

**Organizacja korporacyjna kas oszczędności we Włoszech.**

Wskutek zniesienia zakazu łączenia się kas oszczędności i zakładów zastawniczych pierwszej kategorii (przyjmujących wkłady) w syndykaty — organizacja syndykalna obejmie obecnie i te instytucje.

Centralny Komitet Korporacyjny zatwierdził już statut „Narodowej Federacji Faszystowskiej Kas Oszczędności", która będzie grupować kasy oszczędności, zakłady zastawnicze I-ej kategorii, Instytut Kredytowy Kas Oszczędności i Instytut Federalny kas oszczędności prowincji weneckiej.

Wraz z kasami do Federacji Narodowej wejdą ich zakłady, jak sekcje kredytu hipotecznego i kredytu rolnego oraz instytucje kredytu hip. i kredytu rolnego utworzone, finansowane i kierowane przez te kasy. (Natomiast samoistne sekcje i instytucje kredytu hip. i rolnego, wejdą w skład Federacyj przewidzianych dla instytucyj publicznych uprawiających te formy kredytu).

Wskutek utworzenia syndykalnej organizacji centralnej kas oszczędności w postaci wspomnianej Narodowej Federacji Faszystowskiej ulegnie likwidacji istniejący od 25 lat Narodowy Związek Kas Oszczędności, który dotychczas grupował wszystkie Związki prowincjonalne kas i reprezentował wszystkie kasy oszczędności we Włoszech. Agendy swe i majątek przekaże on Narodowej Federacji.

Zadaniem Federacji będzie w pierwszym rzędzie zorganizować prowincjonalne i międzyprowincjonalne syndykaty kas oszczędności i zakładów zastawniczych.

Tam gdzie istnieją już Związki okręgowe kas oszczędności, Federacja ustali zasady ich współpracy z nowymi syndykatami. W okręgach, w których istnieją tylko 3 kasy oszczędności, syndykatów tworzyć się nie będzie. W ich miejsce prezes Federacji zamianuje delegatów, którzy będą reprezentować Federacje na tym terenie ze wszystkimi prawami i zadaniami syndykatów.

Statut nowej Federacji przewiduje, że kongresy kas odbywać się będą co 5 lat lub częściej, jeśli zrzeszone instytucje uznają to za wskazane.

Kierownicy kas oszczędności, zakładów zastawniczych i instytucji należących do kas oszczędności mają wejść do „Narodowej Federacji Faszystowskiej kierowników instytucji kredytowych i ubezpieczeniowych", jednakże w łonie tej Federacji utworzą odrębny syndykat narodowy.

Personel kas oszczędności wchodzić będzie do „Narodowej Federacji Faszystowskiej pracowników instytucji kredytowych i ubezpieczeniowych".

Funkcjonariusze zaś wejdą w skład „Narodowej Federacji Faszystowskiej funkcjonariuszy instytucji kredytowych, ubezpieczeniowych i urzędów pobierania podatków".

Dla wyjaśnienia należy tu dodać, że włoskie kasy oszczędności zajmują się również pobieraniem podatków na rzecz państwa i z tego względu mają prawo należeć również do „Narodowej Federacji Faszystowskiej poborców podatków".

# Z książek i wydawnictw

**Witold Góra: Bilanse. Studia z dziedziny ekonomiki prywatnej. Wydanie II. Warszawa 1938. Str. 348 + 11 tabl. Wydawnictwo Związku Księgowych w Polsce.**

Dzieło prof. W. Góry wychodzi po długiej przerwie w 2-gim wydaniu. Autor, doskonały znawca przedmiotu, umieścił w swej pracy szereg rozpraw obejmujących najważniejsze zagadnienia wiedzy o bilansach i rewizji ksiąg handlowych. Dzieło rozpada się na kilka części. W części o rewizji ksiąg handlowych autor przedstawia pojęcie ogólne, rodzaje rewizji ksiąg, rewizję organizacyjną i rewizję rozpoznawczą. W części o bilansach omawia: teorię kapitałów własnych, równoważników wartości i rozliczeń międzyokresowych, rodzaje i rewizje bilansów. W części trzeciej mówi o statystyce przedsiębiorstw zarobkowych, w czwartej o organizacji rewizji ksiąg handlowych za granicą i u nas, w piątej — o rewizorach zawodowych, w ostatniej b. obszernie o analizie i krytyce bilansów. Wywody swe ilustruje szeregiem wykresów przykładowych na 11 tablicach.

Nowe dzieło prof. Góry zawiera materiały i poglądy uwzględniające ostatnie badania nauki księgowości. Napisane językiem jasnym i zwartym, pełne wzorów i tablic, wydane graficznie bez zarzutu — stanowi podręcznik, kótry powinien się znaleźć w rękach nie tylko specjalistów, tj. księgowych i rzeczoznawców księgowości, ale również wszystkich tych, którzy biorą czynny udział w życiu gospodarczym.

Cena brosz. zł 13,— wraz z przesyłką (w płóciennej

oprawie zł 15), jest do nabycia w Związku Księgowych w Polsce (Warszawa, ul. Złota 6), po wpłaceniu należności na konto w P. K. O. Nr 5626.

**Kazimierz Smoleński: Kto jest, a kto powinien być księgowym? Stan sprawy uregulowania prawnego zawodu księgowego. Warszawa 1938. Str. 84. Wydawnictwo Związku Księgowych w Polsce.**

Książka ta, napisana przez sekretarza generalnego Związku Księgowych w Polsce, obudzi z pewnością żywe zainteresowanie wszystkich pracowników księgowości. Czytelnik znajdzie w niej bowiem zarówno ciekawe informacje dotyczące historii i rozwoju zawodu księgowego od czasów starożytnych do współczesnych, ala co najważniejsze zapozna się szczegółowo z projektami uregulowania stosunków prawnych w zawodzie księgowego w Polsce, a zwłaszcza z projektowaną ustawą o księgowych.

Napisana zwięźle, jasno, a zarazem wyczerpująco, książka Smoleńskiego powinna oddać usługi sprawie uregulowania stosunków prawnych w zawodzie księgowego.

Książka kosztuje z przesyłką zł 4.25 i jest do nabycia w Związku Księgowych w Polsce.

## N A D E S Ł A N E

**Miesięcznik „Bank".** Na treść N-ru 2-go (luty) składają się w dziale zagadnień bieżących notatki: Po ultimo rocznym w bankach; Postulaty pracownicze; Interesy Polski w stosunkach międzynarodowych; Nowy kryzys walutowy we Francji; Anglia na przełomie roku. W dziale artykułowym: „Możliwości lokacyjne zakładów ubezpieczeń" — Dr T. Poznański; „Polityka otwartego rynku" (I) — Dr St. Ożga; „Kredyt dla stanu średniego w Niemczech" — dr K. Thaler; artykuł ten stanowi dalszy ciąg dyskusji na temat finansowania przemysłu; „Finansowanie melioracyj — najpilniejsze zadanie kredytu rolniczego" — M. Hrb.; „P. K. O. w 1937 r." — M. Bl. W dziale techniki i organizacji bankowej: „Normalizacja bilansów banków prywatnych i domów bankowych w Polsce" — I. B. Na resztę numeru składają się stałe działy pisma jak: przegląd ustawodawstwa krajowego; orzecznictwo N. T. A.; omówienie sytuacji gospodarczej świata i Polski oraz położenie światowego rynku pieniężnego; przegląd wydarzeń i kronika krajowa oraz zagraniczna recenzje i przegląd wydawnictw zamykają numer.

**„Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny".** Wyszedł z druku I zeszyt za rok 1938. Na treść zeszytu składają się: Artykuły: Prof. M. Chlamtacza: „Uwagi krytyczne o znalezieniu według polskiego projektu prawa rzeczowego; prof. A. Derynga: „Siły zbrojne jako organ władzy państwowej w nowej konstytucji"; dr J. Górski: „O projekcie prawa rzeczowego"; mgr K. Matuszewski: „Zagadnienie tekstów jednolitych"; doc. W. Świda: „Przestępca z nawyknienia w polskim kodeksie karnym"; prof. T. Grodyński: „Metoda prawa budżetowego"; prof. St. Rosiński: „Nowe prądy w polityce gospodarczej"; dr J. Zdzitowiecki: „Produktywizm jako motyw polityki gospodarczej faszyzmu"; prof. Fl. Znaniecki: „Socjologiczne podstawy ekologii ludzkiej". — Przegląd piśmiennictwa: 64 recenzyj i sprawzodań krytycznych z zakresu prawa, ekonomii, nauk handlowych i socjologii oraz bogata bibliografia literatury polskiej i obcej. — Zobowiązania międzynarodowe Polski, przez prof. J. Makowskiego. — Sądownictwo: Przegląd orzecznictwa karnego i cywilnego Sądu Najwyższego i Najwyższego Trybunału Administracyjnego dla wszystkich ziem polskich, orzecznictwo Najwyższego Sądu Wojskowego. — Kronika gospodarcza i socjalna. — Miscellanea.

„Czasopismo Kas Oszczędności" Nr 2 zawiera artykuły: Dr Z. Witkowskiego — „Z zagadnień na czasie" (ożywienie na rynku papierów wart., jednolita książeczka oszczędnościowa K. K. O., wykazywanie odsetek w książ. oszcz., preliminarze budżetowe K. K. O., egzekucja należności K. K. O. w trybie admin.); A. Macholza — „Przepisy o zastawie i depozycie papierów wartościowych w K. K. O.". Zwykłe działy: Statystyka, Komunikaty Związku K. K. O., Nowe ustawy i rozporządzenia, Sprawy podatkowe, Wiadomości różne, Przegląd wydawnictw, Ogłoszenia urzędowe.

# Ogłoszenia urzędowe

## S T A T U T
## KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU ŁOWICKIEGO W ŁOWICZU,

uchwalony przez Radę Powiatową w Łowiczu w dniu 30 czerwca 1937 r., zatwierdzony decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 10 listopada 1937 r. Nr 18/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu, ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

### I. ORGANIZACJA KASY.

### A.

**Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania Kasy oraz przepisy ogólne.**

§ 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Łowickiego w Łowiczu założona pod powyższą firmą przez Łowicki Powiatowy Związek Samorządo-

wy w Łowiczu w roku 1925, a działająca do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod tą samą nazwą na zasadzie statutu zatwierdzonego przez Wojewodę Warszawskiego dnia 7 lipca 1928 r. za L. 3139/2286/I, a opublikowanego w Warszawskim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 30 listopada 1928 r. Nr 12, str. 38.

W dalszym ciągu statutu niniejszego Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Łowickiego w Łowiczu zwana będzie „Kasą Oszczędności“ lub „Kasą“.

Kasa może używać skrótu K. K. O.

§ 2.

Kasa, zorganizowana na zasadach rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173), posiada osobowość prawną charakteru publiczno - prawnego odrębną od osobowości prawnej Łowickiego Powiatowego Związku Samorządowego w Łowiczu.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar Łowickiego Powiatowego Związku Samorządowego w Łowiczu oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 4.

Na podstawie uchwały Rady Powiatowej i za zezwoleniem władzy nadzorczej Kasa może otwierać oddziały, zbiornice, kantory wymiany i zakłady zastawnicze (lombardy).

§ 5.

Siedzibą Kasy jest miasto Łowicz.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb województwa warszawskiego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalenia herbu województwa Kasa używa pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Łowicki Powiatowy Związek Samorządowy w Łowiczu jako związek założycielski Kasy ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 95.000 zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Łowickiego Powiatowego Związku Samorządowego w Łowiczu.

§ 11.

Językiem urzędowym w Kasie jest język polski.

§ 12.

Kasa jest członkiem Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, który w dalszym ciągu niniejszego statutu nazywany będzie Związkiem Kas Oszczędności.

## B.

## Organa Kasy i ich kompetencje.

§ 13.

Organami Kasy są:
1) Rada Kasy jako organ stanowiący,
2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,
3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

### Rada Kasy.

§ 14.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i sześciu członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową. Równocześnie z wyborem członków Rady, Rada Powiatowa wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

Tak członkowie Rady, jak i ich zastępcy, powinni być wybrani w połowie spośród osób należących do organów ustrojowych Łowickiego Powiatowego Związku Samorządowego w Łowiczu, a w połowie spośród osób do organów ustrojowych Łowickiego Powiatowego Związku Samorządowego w Łowiczu nie wchodzących. Członkami Rady Kasy nie mogą być pracownicy Kasy.

Ustępujący członkowie Rady pełnią swe funkcje do chwili wyboru nowej Rady.

Zastępcy wchodzą w skład Rady tylko w przypadku przedwczesnego ustąpienia, zawieszenia w czynności, bądź utraty mandatu przez członków Rady i to na pozostały czasokres urzędowania Rady.

Przewodniczącym Rady jest z urzędu przewodniczący Wydziału Powiatowego lub jego urzędowy zastępca. Przewodniczący Rady nie bierze udziału w głosowaniu. Rozstrzyga on w razie równości głosów.

Przewodniczący oraz członkowie Rady Kasy pełnią swe funkcje bezpłatnie. Przysługują im jednak diety za udział w protokołowanych posiedzeniach, o ile nie stoją temu na przeszkodzie przepisy specjalne, oraz zwrot kosztów podróży w wy-

sokości, uchwalonej przez Radę Kasy, w myśl zasad ustalonych przez Związek Kas Oszczędności.

§ 15.

Posiedzenia Rady Kasy zwołuje przewodniczący Rady co najmniej raz na kwartał.

Rada Kasy musi być ponadto zwołana na żądanie Władzy Nadzorczej, Związku Kas Oszczędności, Komisji Rewizyjnej, Dyrekcji Kasy bądź też na pisemny wniosek co najmniej jednej - trzeciej członków Rady z podaniem spraw, które mają być przedmiotem obrad.

Zwołanie Rady Kasy, poza przypadkami nagłymi, nastąpić powinno co najmniej na siedem dni przed terminem posiedzenia za pomocą pisemnego zawiadomienia z podaniem porządku obrad lub też w drodze ustnego zawiadomienia na posiedzeniu poprzednim.

Zawiadomienie pisemne powinno być doręczone za potwierdzeniem odbioru, zawiadomienie ustne powinno być stwierdzone protokolarnie.

§ 16.

Członkowie Rady Kasy obowiązani są uczęszczać regularnie na posiedzenia Rady Kasy. Członek, który bez usprawiedliwienia opuścił 3 kolejne posiedzenia Rady Kasy, może być pozbawiony mandatu na mocy uchwały Rady Powiatowej na wniosek Rady Kasy.

Członkowie Rady Kasy ulegają z samego prawa zawieszeniu w czynnościach w tych samych przypadkach i z tymi samymi skutkami co członkowie Rady Powiatowej.

§ 17.

Rada Kasy wyraża wolę swoją w formie uchwał.

Uchwałom Rady Kasy zastrzega się:

a) wybór i odwołanie członków Dyrekcji i ustalanie dla nich wynagrodzeń;

b) wybór delegata (delegatów) na walne zgromadzenie Związku Kas Oszczędności;

c) wybór komisji kredytowej i innych komisyj;

d) ustanawianie regulaminów dla czynności własnych, oraz regulaminów dla komisyj i Dyrekcji;

e) ustalanie ogólnych zasad i wytycznych co do sposobu administrowania majątkiem Kasy;

f) decyzje o nabywaniu, budowie i sprzedaży realności dla własnego użytku;

g) występowanie z wnioskiem do organów ustrojowych Łowickiego Powiatowego Związku Samorządowego w Łowiczu w sprawie otwierania oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz ustanawianie dla nich regulaminów;

h) zatwierdzanie preliminarzy budżetowych Kasy oraz zezwalanie na wydatki budżetem nieobjęte;

i) zatwierdzanie sprawozdań Dyrekcji, rocznych zamknięć rachunkowych, bilansów oraz r-ków zysków i strat i udzielanie Dyrekcji absolutorium;

j) postanawianie na wniosek Dyrekcji o zaciąganiu przez Kasę pożyczek;

k) postanawianie w granicach obowiązujących przepisów o rozdziale zysków, powstałych z obrotów Kasy, oraz o sposobie pokrycia strat;

l) powoływanie i odwoływanie na wniosek Dyrekcji prokurentów i pełnomocników Kasy;

m) ustalanie na wniosek Dyrekcji rodzaju i ilości stanowisk służbowych w administracji Kasy;

n) ustanawianie przepisów uposażeniowych, emerytalnych oraz przepisów, dotyczących innych rodzajów ubezpieczeń dla członków Dyrekcji stale zatrudnionych w Kasie, prokurentów i innych pracowników Kasy;

o) wystąpienie do organów ustrojowych Łowickiego Powiatowego Związku Samorządowego w Łowiczu z wnioskiem o likwidację lub połączenie Kasy;

p) projektowanie zmian statutu Kasy.

§ 18.

Uchwały Rady Kasy zapadają większością głosów członków obecnych na posiedzeniu. Rada Kasy zdolna jest do powzięcia uchwał oraz do przeprowadzenia wyborów, jeżeli na posiedzeniu jest obecna co najmniej połowa statutowej liczby członków Rady poza przewodniczącym.

W sprawach:

a) zbycia nieruchomości, nabytych dla własnego użytku,

b) zaciągnięcia pożyczki,

c) wniosków o otwarcie oddziałów i zbiornic, jak również o zorganizowanie zakładów zastawniczych (lombardów),

d) wyboru i odwołania członków Dyrekcji i komisyj Kasy,

e) uchwalania projektów zmian statutu,

f) wniosków, dotyczących połączenia i likwidacji Kasy.

Rada Kasy może powziąć uchwałę zwykłą większością głosów, jeżeli na posiedzeniu jest obecnych co najmniej 2/3 liczby członków Rady.

O ile na posiedzeniu nie można powziąć uchwały z powodu braku wymaganej liczby obecnych, Rada Kasy na następnym posiedzeniu z tym samym porządkiem dziennymi zdolna jest do powzięcia uchwał w obecności co najmniej połowy statutowej liczby członków Rady poza przewodniczącym.

§ 19.

Głosowanie jest jawne. Na żądanie dwóch obecnych członków Rady przewodniczący zarządza głosowanie imienne lub tajne. Przy wyborach oraz w sprawach personalnych głosowanie jest tajne.

Przewodniczącemu Rady Kasy służy prawo sprzeciwu i wstrzymania wykonania uchwał Rady Kasy, naruszających prawo albo statut lub szkodliwych dla interesu publicznego albo interesu Kasy — z obowiązkiem zwrócenia się w ciągu 3 dni o decyzję do Związku Kas Oszczędności.

## Dyrekcja Kasy.

§ 20.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz 1 członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje, przewidziane w § 10 ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Ur 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie

dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

Wybór dyrektora zarządzającego i jego zastępcy następuje spośród kandydatów uprzednio pozytywnie zaopiniowanych przez Związek Kas Oszczędności.

Członka Dyrekcji, nie zatrudnionego stale w Kasie, wybiera Rada Kasy na lat trzy. Nie pobiera on stałego wynagrodzenia, lecz przysługuje mu prawo do diet za udział w protokołowanych posiedzeniach Dyrekcji, Rady i komisyj Kasy.

Członkami Dyrekcji nie mogą być osoby należące do Rady Kasy, organów ustrojowych Łowickiego Powiatowego Związku Samorządowego w Łowiczu, urzędnicy i pracownicy władz administracji ogólnej, ani też pracownicy Łowickiego Powiatowego Związku Samorządowego w Łowiczu lub Związku Kas Oszczędności.

Członkowie Dyrekcji uczestniczą w posiedzeniach Rady Kasy, lecz nie biorą udziału w głosowaniu.

§ 21.

Dyrektor zarządzający sprawuje kierownictwo bieżących czynności Kasy Oszczędności; jest on przewodniczącym Dyrekcji i zwierzchnikiem służbowym wszystkich pracowników Kasy oraz reprezentuje Kasę wobec wszystkich władz, urzędów, instytucyj i osób.

Dyrektorowi zarządzającemu służy prawo sprzeciwu i wstrzymania wykonania uchwał lub zarządzeń Dyrekcji Kasy z obowiązkiem zwrócenia się w ciągu 3 dni do Związku Kas Oszczędności o decyzję.

Zastępca dyrektora zarządzającego wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki dyrektora zarządzającego w zakresie wymienionym w ust. 1 § niniejszego tylko w razie jego nieobecności bądź w sprawach, zleconych przez dyrektora zarządzającego.

Bliższy podział funkcji pomiędzy członkami Dyrekcji stale zatrudnionymi w Kasie ustala regulamin uchwalony przez Dyrekcję, a zatwierdzony przez Radę Kasy.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby, wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby, upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach, określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

§ 23.

Do zakresu działania Dyrekcji należy:

a) zarządzanie majątkiem i sprawami Kasy według zasad statutu niniejszego;

b) kierownictwo administracją Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów);

c) udzielanie kredytów zgodnie z postanowieniami statutu niniejszego oraz obowiązujących regulaminów;

d) sporządzanie preliminarza budżetowego Kasy, przedstawianie Radzie Kasy rocznych zamknięć rachunkowych, bilansów i sprawozdań Kasy;

e) postanawianie o nabyciu na licytacji nieruchomości obciążonych pożyczką Kasy i o ich sprzedaży;

f) kontrolowanie rachunkowości Kasy;

g) przyjmowanie pracowników na ustalone przez Radę Kasy stanowiska służbowe oraz zwalnianie pracowników;

h) przygotowywanie wniosków na posiedzenia Rady Kasy i wykonywanie jej uchwał powziętych zgodnie z §§ 18 i 19 statutu;

i) powoływanie i odwoływanie stałego radcy prawnego (syndyka);

j) wytaczanie sporów prawnych i odstępowanie od nich;

k) ustalanie stopy procentowej zarówno od operacyj biernych jak i czynnych;

l) przyjmowanie za zgodą Rady Kasy zapisów i darowizn;

m) wydatkowanie sum w ramach uchwalonego przez Radę Kasy budżetu;

n) załatwianie wszelkich innych czynności statutem Radzie Kasy lub innym organom wyraźnie nie zastrzeżonych.

**Komisja Rewizyjna.**

§ 24.

Łowicki Powiatowy Związek Samorządowy w Łowiczu sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków oraz z trzech zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową na jeden rok spośród lub spoza grona osób, wchodzących w skład organów ustrojowych Łowickiego Powiatowego Związku Samorządowego w Łowiczu.

Członkami Komisji Rewizyjnej nie mogą być członkowie Rady, Dyrekcji i komisji Kasy ani też pracownicy Kasy.

Komisja Rewizyjna działa na podstawie regulaminu uchwalonego przez Radę Powiatową według wzoru wydanego przez Związek Kas Oszczędności.

Członkowie Komisji Rewizyjnej wybierają przewodniczącego spośród swego grona.

W razie potrzeby Komisja Rewizyjna może powoływać rzeczoznawców, którzy biorą udział w pracach Komisji z głosem doradczym.

Koszty Komisji Rewizyjnej ponosi Łowicki Powiatowy Związek Samorządowy.

§ 25.

Posiedzenia Komisji Rewizyjnej zwołuje przewodniczący Komisji co najmniej raz na kwartał.

Obowiązkiem Komisji Rewizyjnej jest zbadanie rocznego sprawozdania z działalności Kasy oraz bilansu, rachunku zysków i strat Kasy, a ponadto dokonywanie rewizyj Kasy przynajmniej raz na kwartał. Komisja Rewizyjna może również przeprowadzać dorywcze rewizje Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów), celem sprawdzenia zgodności zasobu gotówki z księgami Kasy, stanu portfelu wekslowego oraz zasobu papierów wartościowych itd. W celu wykonania powyższych czynności, Komisja Rewizyjna może żądać od Rady i Dyrekcji Kasy oraz kierownictwa oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) wszelkich potrzebnych wyjaśnień oraz badać akta, księgi i wszelkie urządzenia Kasy.

Ze swych czynności Komisja Rewizyjna przedkłada pisemne sprawozdanie Związkowi Kas Oszczędności, Wojewodzie Warszawskiemu i Wydziałowi Powiatowemu, a odpisy tych sprawozdań przesyła do wiadomości Radzie i Dyrekcji

Kasy. Do obowiązków Komisji Rewizyjnej należy również przedkładanie pisemnych wniosków Radzie Kasy o udzielenie lub nieudzielenie absolutorium Dyrekcji.

Uchwały Komisji Rewizyjnej zapadają zwyczajną większością głosów pełnej liczby jej członków. Do ważności uchwał niezbędną jest obecność co najmniej dwóch członków Komisji Rewizyjnej.

**Inne przepisy dotyczące członków organów i pracowników Kasy.**

§ 26.

Członkami organów oraz stałym radcą prawnym (syndykiem) nie mogą być osoby pozostające z sobą w związku małżeńskim oraz w stosunkach pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej bez względu na stopień, a w linii bocznej do drugiego stopnia włącznie. Stosunek pokrewieństwa lub powinowactwa, określony w zdaniu poprzednim, nie może zachodzić również pomiędzy członkami Dyrekcji i pracownikami.

Członkowie organów i pracownicy Kasy nie mogą być bez zezwolenia Związku Kas Oszczędności członkami rad nadzorczych, zarządów, komisyj rewizyjnych i pracownikami innych zakładów i instytucyj kredytowych.

§ 27.

Członkowie organów i pracownicy Kasy nie mogą korzystać z bezpośredniego kredytu w Kasie. Przepis ten nie dotyczy zaliczek, jakie mogą pobierać pracownicy Kasy na poczet stałych uposażeń.

Osoby zadłużone w Kasie w razie wybrania ich do organów Kasy lub przyjęcia do Kasy w charakterze pracowników nie mogą korzystać z indywidualnych ulg przy spłacaniu tego zadłużenia.

Za bezpośredni kredyt uważać należy zobowiązania wynikając z podpisów na wekslach, skryptach dłużnych lub na jakichkolwiek innych dokumentach.

§ 28.

Z każdego posiedzenia Rady Kasy, Dyrekcji oraz Komisji Rewizyjnej spisuje się protokół. Do protokołu wpisuje się nazwiska: przewodniczącego, piszącego protokół oraz wszystkich obecnych na posiedzeniu, porządek dzienny, zgłoszone wnioski i powzięte uchwały w dosłownym brzmieniu z podaniem liczby głosów „za" i „przeciw" oraz liczby wstrzymujących się od głosowania, a przy wyborach liczbę głosów oddanych na poszczególnych kandydatów oraz nazwiska członków odnośnego organu, którzy nie usprawiedliwili swej nieobecności na posiedzeniu.

Protokół ten powinien być najpóźniej na następnym posiedzeniu odczytany oraz podpisany przez przewodniczącego, piszącego protokół oraz co najmniej przez jednego członka odnośnego organu. Protokół z posiedzenia Komisji Rewizyjnej podpisują wszyscy członkowie obecni na posiedzeniu.

§ 29.

Członkowie organów Kasy i jej pracownicy, jak również członkowie komisyj są obowiązani do zachowania tajemnicy urzędowej i handlowej w szczególności zaś do zachowania tajemnicy co do znajdujących się w Kasie kont wkładów i depozytów.

§ 30.

Przepisy służbowe i dyscyplinarne dla członków Dyrekcji, jak również dla prokurentów i innych pracowników Kasy wydaje Związek Kas Oszczędności, zaś przepisy uposażeniowe, ubezpieczeniowe i emerytalne uchwala Rada Kasy, a zatwierdza Związek Kas Oszczędności, o ile przepisy szczególne inaczej nie stanowią.

§ 31.

Spory pomiędzy organami Kasy rozstrzyga Związek Kas Oszczędności.

Spory między organami Kasy a organami ustrojowymi Łowickiego Powiatowego Związku Samorządowego w Łowiczu wynikające ze statutowej działalności Kasy, rozstrzyga Władza Nadzorcza.

II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynnośsi, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie — w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych, wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących, zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli, posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowania, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych, wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia Władzy Nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem Władzy Nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub szafach bezpieczeństwa

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego, oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

§ 34.

Pożyczki hipoteczne mogą być udzielane tylko do wysokości pierwszej połowy wartości sprzedażnej nieruchomości, przy czym w pierwszej połowie wartości sprzedażnej nieruchomości powinno się mieścić również zabezpieczenie odsetek dwuletnich i przynajmniej 10% sumy pożyczkowej, jako zabezpieczenie ewentualnych kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego oraz zaległych świadczeń publicznych, korzystających z pierwszeństwa hipotecznego. Pożyczki hipoteczne nie mogą być zabezpieczone na gmachach użyteczności publicznej, jak szkoły, szpitale itp.

Budynki nieruchomości, obciążonej wpisem hipotecznym na rzecz Kasy, powinny być przez cały czas obciążenia ubezpieczone od ognia w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych, bądź w innych publicznych zakładach ubezpieczeniowych lub w innych zakładach za zezwoleniem Ministra Skarbu.

§ 35.

Ogólna suma zadłużenia Łowickiego Powiatowego Związku Samorządowego w Łowiczu i innych związków samorządowych, przedsiębiorstw i zakładów komunalnych nie może przekraczać 20% ogólnej sumy wkładów oszczędnościowych, wykazanej w bilansie Kasy na ostatni dzień ubiegłego roku obrotowego. Udzielenie kredytu ponad 10% wkładów oszczędnościowych wymaga zezwolenia Związku Kas Oszczędności.

Za udzielenie kredytu uważać należy również wszelkie zobowiązania, wynikające z żyr i poręczeń oraz z zakupu obligacyj emitowanych przez związki samorządowe.

§ 36.

Kasa obowiązana jest prowadzić rejestr imienny dłużników i poręczycieli z uwidocznieniem wysokości zaciągniętych zobowiązań.

§ 37.

W działalności kredytowej Kasa powinna stosować się do przepisów regulaminu, ustalonego przez Związek Kas Oszczędności, a zatwierdzonego przez Ministra Skarbu.

### Przyjmowanie wkładów oszczędnościowych.

§ 38.

Kasa przyjmuje wkłady oszczędnościowe tylko w gotówce i tylko na takie wkłady wystawia książeczki oszczędnościowe. Książeczka oszczędnościowa stanowi dowód posiadania w Kasie wkładów oszczędnościowych w wysokości każdorazowego jej salda. Kasa Oszczędności przyjmuje wkłady osób fizycznych i prawnych na ich własny rachunek, bądź na rachunek osób trzecich.

Kasa nie jest obowiązana przyjmować na książeczkę oszczędnościową wpłat poniżej 1 zł. Kasie nie wolno przyjmować wkładów oszczędnościowych na jedną książeczkę oszczędnościową ponad najwyższą sumę, ustaloną przez Ministra Skarbu. Jeżeli wkład złożony na poszczególną książeczkę osiągnie najwyższą sumę ustaloną przez Ministra Skarbu, wówczas może on być powiększany tylko przez dopisywanie odsetek.

Kasa nie może wystawiać książeczek oszczędnościowych z tytułu jakichkolwiek lokat, wpłacanych przez instytucje finansowe i ubezpieczeniowe, oraz z tytułu kredytów zaciągniętych przez Kasę.

§ 39.

Książeczki oszczędnościowe mogą być wystawiane stosownie do żądania wkładcy na okaziciela lub na imiennie oznaczoną osobę.

Wkładca może zastrzec, że wypłata z książeczki oszczędnościowej ma być dokonana wyłącznie do rąk oznaczonej osoby lub pod określonymi warunkami. W takim przypadku Kasa Oszczędności powinna wpisać do książeczki oszczędnościowej wzmiankę o zastrzeżeniu, a treść zastrzeżenia do księgi zastrzeżeń.

Zastrzeżenia mogą pochodzić również od Kasy, przy czym na warunki te musi wkładca wyrazić zgodę.

§ 40.

Książeczki oszczędnościowe wystawia Kasa w sposób przepisany dla dokumentów, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich.

Książeczka powinna zawierać na pierwszej stronie firmę Kasy, numer otworzonego w Kasie rachunku i wzmiankę o ewetualnych zastrzeżeniach, a w książeczkach wystawionych na imiennie oznaczoną osobę także nazwisko i imię tej osoby. Książeczka powinna ponadto zawierać wyciąg ze statutu niniejszego, zawierający przepisy, dotyczące wkładów oszczędnościowych. Wpłata i wypłata w książeczce oszczędnościowej powinna być stwierdzona podpisami kasjera (skarbnika) i osoby do tego upoważnionej.

Notatek lub zastrzeżeń osób prywatnych w książeczkach Kasa nie jest obowiązana uwzględniać, choćby nawet pochodziły od wkładcy lub osoby uprawnionej do podejmowania wkładu.

§ 41.

Kasa może zbierać wkłady oszczędnościowe poza lokalem Kasy przez osoby do tego upoważnione i potwierdzać ich przyjęcie w sposób, określony przez Związek Kas Oszczędności.

§ 42.

Kasa może organizować szkolne, robotnicze itp. kasy oszczędności i dla tych kas wystawiać specjalne książeczki oszczędnościowe. Tego rodzaju książeczki posiadają pełne prawa i przywileje książeczek oszczędnościowych.

Kasa może przyjmować wkłady o specjalnym przeznaczeniu (celowe), jak również wydawać znaczki oszczędnościowe oraz skarbonki oszczędnościowe.

§ 43.

Wpłaty mogą być uskutecznione również bez przedkładania książeczki oszczędnościowej. Tego rodzaju wpłaty wpisuje się do książeczki oszczędnościowej przy najbliższym jej przedstawieniu w Kasie.

§ 44.

Całkowita lub częściowa wypłata wkładu, nawet w przypadku egzekucji, może nastąpić tylko za przedstawieniem książeczki.

Każdej osobie, przedstawiającej do wypłaty książeczkę oszczędnościową, nie opatrzoną zastrzeżeniem, choćby książeczka wystawiona była na imiennie oznaczoną osobę, Kasa może wypłacić wkład i nie ma obowiązku badania legalności posiadania książeczki, o ile utrata książeczki nie została uprzednio zgłoszona w Kasie.

Wypłata wkładów z książeczki oszczędnościowej, opatrzonej zastrzeżeniem, powinna być dokonana zgodnie z treścią zastrzeżenia.

Całkowita lub częściowa wypłata przez Kasę wkładów, wykazanych w książeczce oszczędnościowej, może nastąpić również za poprzednim nadesłaniem Kasie książeczki, podaniem sposobu przekazania wypłaty, oraz adresu wkładcy bądź osoby, na ręce której wpłata ma nastąpić i za wyraźnym wskazaniem, w jaki sposób i do czyich rąk książeczka ma być zwrócona, lub też czy ma zostać zatrzymana do rozporządzenia wkładcy. Wypłata może być dokonana w powyższy sposób na polecenie wkładcy do rąk osoby trzeciej tylko wtedy, jeżeli osoba ta odpowiednio do polecenia się wylegitymuje i jeżeli zastrzeżenie w księdze zastrzeżeń co do odnośnego wkładu wypłacie takiej się nie sprzeciwia. Wypłaty takiej dokonywa Kasa na ryzyko wkładcy.

Kasa upoważnioną jest do potrącenia z wkładu poniesionych przez siebie kosztów pocztowych.

Przy wypłaceniu całego kapitału wraz z odsetkami Kasa książeczkę oszczędnościową zatrzymuje i unieważnia.

§ 45.

Wysokość obowiązującej stopy procentowej od wkładów podaje Kasa do publicznej wiadomości w sposób, przewidziany dla ogłoszeń Kasy (§ 10 niniejszego statutu).

§ 46.

Odsetki od wkładów oszczędnościowych dolicza się do wkładów co pół roku. Przy likwidacji wkładu wypłaca się odsetki bieżące. Bieg odsetek rozpoczyna się od następnego dnia powszedniego po dniu wpłaty i biegnie do ostatniego dnia powszedniego, poprzedzającego dzień wypłaty. Kasa może w drodze udzielania premii lub nagród wyróżniać pewne kategorie książeczek oszczędnościowych, na warunkach ustalonych przez Związek Kas Oszczędności, a zatwierdzonych przez Ministra Skarbu.

§ 47.

O zniszczeniu lub utraceniu książeczki oszczędnościowej powinien jej właściciel zgłosić pisemnie lub ustnie bezpośrednio w Kasie bądź w jej oddziale lub zbiornicy, skąd mu książeczkę wydano.

Zgłoszenie właściciela książeczki oszczędnościowej w Kasie o jej zniszczeniu lub utraceniu ma ten skutek, że Kasa obowiązana jest wstrzymać wszelkie wypłaty z takiej książeczki. Obowiązek ten wygasa po upływie 1-go miesiąca od dnia zgłoszenia, jeżeli zgłaszający nie przedstawi w ciągu tego terminu dowodu sądowego o wszczęciu postępowania umarzającego.

Wydanie duplikatu oraz wypłata wkładu lub odsetek po upływie 6-ciu miesięcy od zgłoszenia, a przed uznaniem książeczki za nieważną, nastąpić może na odpowiedzialność Kasy tylko do rąk tej osoby, która jest uprawniona do rozporządzania wkładem.

Umorzenie zniszczonej lub utraconej książeczki oszczędnościowej, z wyjątkiem książeczek wystawionych na imiennie oznaczoną osobę z zastrzeżeniem odbioru wkładu dla osób imiennie oznaczonych oraz książeczek do sumy 50 złotych, następuje trybem przewidzianym dla unieważnienia utraconych tytułów na okaziciela.

§ 48.

Przepisy § 47 statutu niniejszego nie mają zastosowania do książeczek oszczędnościowych, wystawionych na imiennie oznaczoną osobę, z zastrzeżeniem odbioru wkładu dla osób imiennie oznaczonych.

O zniszczeniu lub utraceniu takiej książeczki powinien jej właściciel zgłosić pisemnie w Kasie lub jej oddziale bądź zbiornicy, skąd mu książeczkę wydano, oraz ogłosić o tym w Warszawskim Dzienniku Wojewódzkim.

Po upływie jednego miesiąca od dnia ogłoszenia, Kasa może wydać nową książeczkę oszczędnościową, na którą przenosi się saldo książeczki zniszczonej lub utraconej.

§ 49.

Wkłady na książeczki oszczędnościowe mają charakter lokat z bezpieczeństwem prawnym (pupilarnym).

Książeczki oszczędnościowe mogą być przyjmowane na kaucje i wadia, wymagane z jakiegokolwiek tytułu przez wła-

dze, urzędy, przedsiębiorstwa i zakłady państwowe i komunalne oraz monopole państwowe, na równi z kaucjami i wadiami, składanymi w gotówce.

Na książeczki oszczędnościowe mogą być składane depozyty sądowe, wkłady sieroce, wkłady osób pozostających pod opieką i kuratelą.

Wkłady na książeczki oszczędnościowe wolne są od zajęcia do wysokości 2.500 złotych.

§ 50.

Do umownego przeniesienia własności książeczki oszczędnościowej na inną osobę konieczne jest jej wręczenie. Okaziciel książeczki oszczędnościowej, chociażby książeczka wystawiona była na imiennie oznaczoną osobę, będzie uważany za jej właściciela, o ile książeczka nie jest opatrzona zastrzeżeniem.

§ 51.

Kasie przysługuje prawo wypowiadania wkładów.

Wypowiedzenie wkładu poszczególnemu wkładcy może być dokonane ustnie z zaznaczeniem tego w książeczce oszczędnościowej lub przez zawiadomienie pisemne.

Wypowiedzenie wkładów może nastąpić także przez podanie do wiadomości publicznej w sposób przewidziany dla ogłoszeń Kasy (§ 10 statutu).

Wkłady wypowiedziane, o ile nie zostaną podniesione przez wkładców w terminie oznaczonym w zawiadomieniu lub ogłoszeniu, mogą być złożone do depozytu sądowego.

Od wkładów wypowiedzianych Kasa z upływem terminu wypowiedzenia nie ma obowiązku płacić lub doliczać dalszych odsetek.

§ 52.

Kasa może odmówić przyjęcia wkładu w następujących przypadkach:

a) gdy zgłaszane przez wkładcę warunki Kasa uzna za niedogodne dla siebie;

b) gdy wkładca nadużył zaufania Kasy;

c) gdy Kasa stoi przed likwidacją.

§ 53.

Niepodjęte wkłady na książeczki oszczędnościowe oraz dopisane do nich odsetki przedawniają się z upływem 20 lat od dnia, w którym nastąpiła ostatnia wpłata lub wypłata.

Przedawnione wkłady przelewa Kasa na fundusz zasobowy.

§ 54.

Kasa powinna umieszczać w papierach państwowych lub przez państwo gwarantowanych taką część sumy wkładów oszczędnościowych, aby wartość imienna tych papierów wartościowych odpowiadała co najmniej 5% tej sumy. Od obowiązku tego zwolniona jest Kasa, jeśli jej wkłady oszczędnościowe nie przekraczają sumy 200.000 zł.

## III. MAJĄTEK I FUNDUSZE KASY.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Łowickiego Powiatowego Związku Samorządowego w Łowiczu i jest osobno administrowany.

§ 56.

Kasa powinna tworzyć następujące fundusze:

a) fundusz zasobowy,

b) fundusz wyrównawczy,

c) fundusz amortyzacyjny nieruchomości.

§ 57.

Fundusz zasobowy tworzy się z corocznych czystych zysków na pokrycie strat bilansowych Kasy. Powinien on wynosić co najmniej 10% sumy wkładów oszczędnościowych i innych zobowiązań Kasy z końca roku obrotowego, nie wliczając w tę sumę zobowiązań z tytułu redyskonta.

Fundusz zasobowy Kasy powinien być w 50% swej wysokości bądź nadwyżki ponad lokatę w nieruchomościach umieszczony w polskich państwowych papierach procentowych lub papierach przez państwo gwarantowanych. W razie zamiaru nabycia lub budowy własnego gmachu lub potrzeby upłynnienia zasobów Kasa może papiery wartościowe stanowiące lokatę funduszu zasobowego zbyć lub zastawić na podstawie uchwały Rady Kasy, zatwierdzonej przez Związek Kas Oszczędności.

Nabycie lub budowa nieruchomości dla własnego użytku może nastąpić tylko z funduszów zasobowych i funduszów o szczególnym przeznaczeniu na podstawie uchwały Rady Kasy i za zezwoleniem Władzy Nadzorczej.

§ 58.

Fundusz wyrównawczy przeznaczony na pokrycie strat kursowych na papierach wartościowych powinna Kasa tworzyć z osiągniętych na papierach zwyżek kursowych oraz z sum przeznaczonych na ten cel przy podziale czystego zysku.

§ 59.

Fundusz amortyzacyjny nieruchomości obowiązaną jest Kasa tworzyć przez coroczne odpisy na amortyzację nieruchomości Kasy. Fundusz ten ma na celu gromadzenie rezerwy wyrównawczej, wyrażającej obniżenie wartości nieruchomości na skutek zużycia przy równoczesnym pozostawieniu po stronie czynnej bilansu pełnej wartości nabycia nieruchomości.

Odpisom na fundusz amortyzacyjny podlegają również nieruchomości nabyte przez Kasę w poszukiwaniu własnych pretensyj.

Za podstawę obliczenia wartości amortyzacji należy przyjąć wartość nabycia danego obiektu majątkowego, powiększoną o kwotę nakładów kapitałowych (kapitalnych remontów).

§ 60.

Fundusz emerytalny powinien być osobno administrowany oraz lokowany bądź w papierach wartościowych, posiadających zgodnie z przepisami prawa bezpieczeństwo prawne (pupilarne), bądź w nieruchomościach przynoszących dochód.

## IV. RACHUNKOWOŚĆ.

§ 61.

Rokiem obrotowym Kasy jest rok kalendarzowy.

Kasa prowadzi rachunkowość według zasad stosowanych przez przedsiębiorstwa obowiązane do publicznego składania rachunków oraz zgodnie z instrukcją Związku Kas Oszczędności.

§ 62.

Najpóźniej w ciągu 3 miesięcy po upływie roku obrotowego Dyrekcja Kasy powinna złożyć Radzie Kasy sprawozdanie z działalności za rok ubiegły wraz z bilansem i rachunkiem zysków i strat, zbadane przez Komisję Rewizyjną. Rada Kasy powinna powziąć uchwałę najpóźniej w ciągu jednego miesiąca od daty ich otrzymania, po czym Dyrekcja powinna przysłać je Związkowi Kas Oszczędności do zbadania oraz Wydziałowi Powiatowemu i Wojewodzie Warszawskiemu do wiadomości.

Najpóźniej do dnia 1 czerwca każdego roku Dyrekcja Kasy powinna podać do wiadomości publicznej bilans i rachunek zysków i strat w sposób przepisany dla ogłoszeń Kasy i przez zamieszczenie w organie prasowym Związku Kas Oszczędności.

§ 63.

Szczegółowy sposób sporządzania rocznego zamknięcia rachunków określa instrukcja bilansowa, wydana przez Związek Kas Oszczędności.

§ 64.

O przeznaczeniu czystych zysków i o sposobie ich podziału stanowi Rada Kasy, stosując przepisy art. 44 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 860).

Władza Nadzorcza może w wyjątkowych okolicznościach zakazać użycia części zysków na cele publiczne i polecić przelanie ich na dalsze powiększenie funduszu zasobowego.

§ 65.

Księgi i kartoteki wkładów oszczędnościowych powinny być przechowywane przez lat trzydzieści, inne zaś księgi, kartoteki, listy otrzymane, odpisy listów wysłanych, pisma, dotyczące zapisów, oraz spłacone książeczki oszczędnościowe — przez lat dziesięć. Przy księgach i kartotekach terminy te liczy się od końca roku kalendarzowego, w którym został uskuteczniony ostatni zapis do księgi lub kartoteki.

## V. SZCZEGÓLNE UPRAWNIENIA KASY.

§ 66.

Kasa wolną jest:

1) od państwowych podatków: dochodowego, od darowizn i przemysłowego;

2) od dodatków komunalnych do powyższych podatków;

3) od opłat stemplowych:

a) od podań, wnoszonych tak przez Kasę Oszczędności, jak i przez zakłady zastawnicze (lombardy),

b) od pism, sporządzanych celem połączenia kas oszczędności, przewidzianego w dziale VIII rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o komunalnych kasach oszczędności;

4) od podatku od kapitałów i rent od przychodów od wszelkiego rodzaju lokat pieniężnych Kasy Oszczędności, umieszczonych w innych instytucjach finansowych.

Przychody od wkładów na książeczki oszczędnościowe są wolne od podatku od kapitałów i rent do kwoty, której wysokość określi Minister Skarbu.

Wpisy w książeczkach oszczędnościowych oraz wszelkiego rodzaju zaświadczenia o złożeniu lub zwrocie wkładów, wydawane przez Kasę Oszczędności, jak również wszelkie pokwitowania z odbioru wkładów oszczędnościowych, wystawiane przez wkładców, oraz upoważnienia do odbioru wkładów oszczędnościowych — są wolne od opłaty stemplowej.

Obligi, stwierdzające pożyczkę, udzieloną przez Kasę Oszczędności, podlegają opłacie stemplowej w wysokości 0,3% sumy zobowiązania.

§ 67.

Należności pieniężne Kasy Oszczędności w sumie nieprzekraczającej 1.000 złotych mogą być ściągane w trybie administracyjnym. Przepis ten ma zastosowanie do poszczególnych obligów, bez względu na ogólne zadłużenie dłużnika.

Tytuł wykonawczy dla tych należności stanowią wykazy zaległości z ksiąg handlowych, wystawione przez Kasę i zaopatrzone stwierdzeniem, że pretensja prawnie dojrzała do egzekucji.

§ 68.

Dokumenty, wystawione przez Kasę Oszczędności, zaopatrzone podpisami i pieczęcią zgodnie z § 22 niniejszego statutu, są dokumentami publicznymi.

## VI. LIKWIDACJA KASY.

§ 69.

Likwidacja Kasy Oszczędności może nastąpić:

1) na skutek uchwały Rady Powiatowej, zatwierdzonej przez Władzę Nadzorczą,

2) z mocy zarządzenia Władzy Nadzorczej.

§ 70.

Likwidację Kasy przeprowadza się na podstawie przepisów art. 55 — 65 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz przepisów §§ 39 — 43 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

## VII. WŁADZA NADZORCZA.

§ 71.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas

Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 45, poz. 410) bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

Kasa powinna zwracać się do Władzy Nadzorczej, jak również do Ministra Skarbu za pośrednictwem Związku Kas Oszczędności.

W celu wykonywania bezpośredniego nadzoru nad działalnością Kasy, Władza Nadzorcza może mianować na koszt Kasy Komisarza Rządowego i jego zastępcę, określając zarazem jego prawa i obowiązki oraz wysokość jego wynagrodzenia.

§ 72.

W razie stwierdzenia, że działalność Kasy sprzeczna jest z prawem lub statutem, bądź jest szkodliwa dla interesu publicznego, Władza Nadzorcza może zawiesić w czynnościach lub rozwiązać organa Kasy, jak również zawiesić w czynnościach poszczególnych członków organów Kasy. Rozwiązanie Rady Kasy powoduje rozwiązanie komisyj wybranych przez Radę.

Władza Nadzorcza mianuje w miejsce zawieszonych w czynnościach lub rozwiązanych organów Kasy Tymczasowy Zarząd na koszt Kasy lub Łowickiego Powiatowego Związku Samorządowego w Łowiczu, Tymczasowy Zarząd w zakresie powierzonych mu czynności wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki Rady i Dyrekcji Kasy. Wybór nowych organów Kasy powinien nastąpić najpóźniej w ciągu jednego roku od czasu ustanowienia Tymczasowego Zarządu.

Władza Nadzorcza może uchylać lub zawieszać uchwały i zarządzenia organów Kasy, naruszające prawo lub statut albo szkodliwe dla interesu publicznego lub interesu Kasy.

## VIII. PRZEPISY KOŃCOWE.

§ 73.

Statut niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia pełnej jego osnowy lub też wyciągu z tegoż statutu w myśl § 8 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dn. 16 marca 1937 r. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173) w Warszawskim Dzienniku Wojewódzkim oraz w organie Związku Kas Oszczędności — czasopiśmie „Oszczędność".

O ile oba ogłoszenia ukażą się w różnych terminach, — statut wchodzi w życie z dniem wcześniejszego ogłoszenia.

§ 74.

Wszelkie zmiany statutu niniejszego podlegają zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

# STATUT
# KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU MIŃSKIEGO W MIŃSKU MAZOWIECKIM,

uchwalony przez Radę Powiatową w Mińsku Mazowieckim w dniu 16 września 1937 r., zatwierdzony decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 14 grudnia 1937 r. Nr 80/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

## I. ORGANIZACJA KASY.

### A.

**Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania Kasy oraz przepisy ogólne.**

§ 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Mińskiego w Mińsku Mazowieckim założona pod powyższą firmą przez Miński Powiatowy Związek Samorządowy w roku 1928, a działająca do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod nazwą Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Mińsko - Mazowieckiego w Mińsku Mazowieckim na zasadzie statutu zatwierdzonego przez Wojewodę Warszawskiego dnia 25.X.1928 r. za L. 313—9/605, a opublikowanego w Warszawskim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 12.VII.1928 r. Nr 7, poz. 203.

W dalszym ciągu statutu niniejszego Komunalna Kasa Oszczędności Powiatu Mińskiego w Mińsku Mazowieckim zwana będzie „Kasą Oszczędności" lub „Kasą".

Kasa może używać skrótu K. K. O.

§ 2.

Kasa, zorganizowana na zasadach rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173), posiada osobowość prawną charakteru publiczno - prawnego odrębną od osobowości prawnej Mińskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar powiatu mińskiego oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 4.

Na podstawie uchwały Rady Powiatowej i za zezwoleniem władzy nadzorczej Kasa może otwierać oddziały, zbiornice, kantory wymiany i zakłady zastawnicze (lombardy).

§ 5.

Siedzibą Kasy jest Mińsk Mazowiecki.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb województwa warszawskiego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalenia herbu województwa Kasa używa pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Miński Powiatowy Związek Samorządowy, jako związek założycielski Kasy, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 75.000 zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Mińskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

§ 11.

Językiem urzędowym w Kasie jest język polski.

§ 12.

Kasa jest członkiem Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, który w dalszym ciągu niniejszego statutu nazywany będzie Związkiem Kas Oszczędności.

B.

**Organa Kasy i ich kompetencje.**

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

**Rada Kasy.**

§ 14.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i sześciu członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową.

Równocześnie z wyborem członków Rady, Rada Powiatowa wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

Tak członkowie Rady, jak i ich zastępcy, powinni być wybrani w połowie spośród osób należących do organów ustrojowych Mińskiego Powiatowego Związku Samorządowego, a w połowie spośród osób do organów ustrojowych Mińskiego Powiatowego Związku Samorządowego nie wchodzących. Członkami Rady Kasy nie mogą być pracownicy Kasy.

Ustępujący członkowie Rady pełnią swe funkcje do chwili wyboru nowej Rady.

Zastępcy wchodzą w skład Rady tylko w przypadku przedwczesnego ustąpienia, zawieszenia w czynności, bądź utraty mandatu przez członków Rady i to na pozostały czasokres urzędowania Rady.

Przewodniczącym Rady jest z urzędu przewodniczący Wydziału Powiatowego lub jego urzędowy zastępca. Przewodniczący Rady nie bierze udziału w głosowaniu. Rozstrzyga on w razie równości głosów.

Przewodniczący oraz członkowie Rady Kasy pełnią swe funkcje bezpłatnie. Przysługują im jednak diety za udział w protokołowanych posiedzeniach, o ile nie stoją temu na przeszkodzie przepisy specjalne, oraz zwrot kosztów podróży w wysokości, uchwalonej przez Radę Kasy, w myśl zasad ustalonych przez Związek Kas Oszczędności.

§ 15.

Posiedzenia Rady Kasy zwołuje przewodniczący Rady co najmniej raz na kwartał.

Rada Kasy musi być ponadto zwołana na żądanie Władzy Nadzorczej, Związku Kas Oszczędności, Komisji Rewizyjnej, Dyrekcji Kasy bądź też na pisemny wniosek co najmniej jednej — trzeciej członków Rady z podaniem spraw, które mają być przedmiotem obrad.

Zwołanie Rady Kasy, poza przypadkami nagłymi, nastąpić powinno co najmniej na siedem dni przed terminem posiedzenia za pomocą pisemnego zawiadomienia z podaniem porządku obrad lub też w drodze ustnego zawiadomienia na posiedzeniu poprzednim.

Zawiadomienie pisemne powinno być doręczone za potwierdzeniem odbioru, zawiadomienie ustne powinno być stwierdzone protokolarnie.

§ 16.

Członkowie Rady Kasy obowiązani są uczęszczać regularnie na posiedzenia Rady Kasy. Członek, który bez usprawiedliwienia opuścił 3 kolejne posiedzenia Rady Kasy, może być pozbawiony mandatu na mocy uchwały Rady Powiatowej na wniosek Rady Kasy.

Członkowie Rady Kasy ulegają z samego prawa zawieszeniu w czynnościach w tych samych przypadkach i z tymi samymi skutkami co członkowie Rady Powiatowej.

§ 17.

Rada Kasy wyraża wolę swoją w formie uchwał.

Uchwałom Rady Kasy zastrzega się:

a) wybór i odwołanie członków Dyrekcji i ustalanie dla nich wynagrodzeń;

b) wybór delegata (delegatów) na walne zgromadzenie Związku Kas Oszczędności;

c) wybór komisji kredytowej i innych komisyj;

d) ustanawianie regulaminów dla czynności własnych, oraz regulaminów dla komisyj i Dyrekcji;

e) ustalanie ogólnych zasad i wytycznych co do sposobu administrowania majątkiem Kasy;

f) decyzje o nabywaniu, budowie i sprzedaży realności dla własnego użytku;

g) występowanie z wnioskiem do organów ustrojowych Mińskiego Powiatowego Związku Samorządowego w sprawie otwierania oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz ustanawianie dla nich regulaminów;

h) zatwierdzanie preliminarzy budżetowych Kasy oraz zezwalanie na wydatki budżetem nieobjęte;

i) zatwierdzanie sprawozdań Dyrekcji, rocznych zamknięć rachunkowych, bilansów oraz r-ków zysków i strat i udzielanie Dyrekcji absolutorium;

j) postanawianie na wniosek Dyrekcji o zaciąganiu przez Kasę pożyczek;

k) postanawianie w granicach obowiązujących przepisów o rozdziale zysków, powstałych z obrotów Kasy, oraz o sposobie pokrycia strat;

l) powoływanie i odwoływanie na wniosek Dyrekcji prokurentów i pełnomocników Kasy;

m) ustalanie na wniosek Dyrekcji rodzaju i ilości stanowisk służbowych w administracji Kasy;

n) ustanawianie przepisów uposażeniowych, emerytalnych oraz przepisów, dotyczących innych rodzajów ubezpieczeń dla członków Dyrekcji stale zatrudnionych w Kasie, prokurentów i innych pracowników Kasy;

o) wystąpienie do organów ustrojowych Mińskiego Powiatowego Związku Samorządowego z wnioskiem o likwidację lub połączenie Kasy;

p) projektowanie zmian statutu Kasy.

§ 18.

Uchwały Rady Kasy zapadają większością głosów członków obecnych na posiedzeniu. Rada Kasy zdolna jest do powzięcia uchwał oraz do przeprowadzenia wyborów, jeżeli na posiedzeniu jest obecna co najmniej połowa statutowej liczby członków Rady poza przewodniczącym.

W sprawach:

a) zbycia nieruchomości nabytych dla własnego użytku,

b) zaciągnięcia pożyczki,

c) wniosków o otwarcie oddziałów i zbiornic, jak również o zorganizowanie zakładów zastawniczych (lombardów),

d) wyboru i odwołania członków Dyrekcji i komisyj Kasy,

e) uchwalania projektów zmian statutu,

f) wniosków, dotyczących połączenia i likwidacji Kasy,

Rada Kasy może powziąć uchwałę zwykłą większością głosów, jeżeli na posiedzeniu jest obecnych co najmniej 2/3 liczby członków Rady.

O ile na posiedzeniu nie można powziąć uchwały z powodu braku wymaganej liczby obecnych, Rada Kasy na następnym posiedzeniu z tym samym porządkiem dziennym zdolna jest do powzięcia uchwał w obecności co najmniej połowy statutowej liczby członków Rady poza przewodniczącym.

§ 19.

Głosowanie jest jawne. Na żądanie dwóch obecnych członków Rady przewodniczący zarządza głosowanie imienne lub tajne. Przy wyborach oraz w sprawach personalnych głosowanie jest tajne.

Przewodniczącemu Rady Kasy służy prawo sprzeciwu i wstrzymania wykonania uchwał Rady Kasy, naruszających prawo albo statut lub szkodliwych dla interesu publicznego albo interesu Kasy — z obowiązkiem zwrócenia się w ciągu 3 dni o decyzję do Związku Kas Oszczędności.

**Dyrekcja Kasy.**

§ 20.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje, przewidziane w § 10 ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

Wybór dyrektora zarządzającego i jego zastępcy następuje spośród kandydatów uprzednio pozytywnie zaopiniowanych przez Związek Kas Oszczędności.

Członka Dyrekcji, nie zatrudnionego stale w Kasie, wybiera Rada Kasy na lat trzy. Nie pobiera on stałego wynagrodzenia, lecz przysługuje mu prawo do diet za udział w protokołowanych posiedzeniach Dyrekcji, Rady i komisyj Kasy.

Członkami Dyrekcji nie mogą być osoby należące do Rady Kasy, organów ustrojowych Mińskiego Powiatowego Związku Samorządowego, urzędnicy i pracownicy władz administracji ogólnej, ani też pracownicy Mińskiego Powiatowego Związku Samorządowego lub Związku Kas Oszczędności.

Członkowie Dyrekcji uczestniczą w posiedzeniach Rady Kasy, lecz nie biorą udziału w głosowaniu.

§ 21.

Dyrektor zarządzający sprawuje kierownictwo bieżących czynności Kasy Oszczędności, jest on przewodniczącym Dyrekcji i zwierzchnikiem służbowym wszystkich pracowników Kasy oraz reprezentuje Kasę wobec wszystkich władz, urzędów, instytucyj i osób.

Dyrektorowi zarządzającemu służy prawo sprzeciwu i wstrzymania wykonania uchwał lub zarządzeń Dyrekcji Kasy z obowiązkiem zwrócenia się w ciągu 3 dni do Związku Kas Oszczędności o decyzję.

Zastępca dyrektora zarządzającego wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki dyrektora zarządzającego w zakresie wymienionym w ust. 1 § niniejszego tylko w razie jego nieobecności bądź w sprawach, zleconych przez dyrektora zarządzającego.

Bliższy podział funkcji pomiędzy członkami Dyrekcji stale zatrudnionymi w Kasie ustala regulamin uchawalony przez Dyrekcję, a zatwierdzony przez Radę Kasy.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby, wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby, upoważnione do podpisywania za Kasę, koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach, określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

§ 23.

Do zakresu działania Dyrekcji należy:

a) zarządzanie majątkiem i sprawami Kasy według zasad statutu niniejszego;

b) kierownictwo administracją Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów;

c) udzielanie kredytów zgodnie z postanowieniami statutu niniejszego oraz obowiązujących regulaminów;

d) sporządzanie preliminarza budżetowego Kasy, przedstawianie Radzie Kasy rocznych zamknięć rachunkowych, bilansów i sprawozdań Kasy;

e) postanawianie o nabyciu na licytacji nieruchomości obciążonych pożyczką Kasy i o ich sprzedaży;

f) kontrolowanie rachunkowości Kasy;

g) przyjmowanie pracowników na ustalone przez Radę Kasy stanowiska służbowe oraz zwalnianie pracowników;

h) przygotowywanie wniosków na posiedzenia Rady Kasy i wykonywanie jej uchwał powziętych zgodnie z §§ 18 i 19 statutu;

i) powoływanie i odwoływanie stałego radcy prawnego (syndyka);

j) wytaczanie sporów prawnych i odstępowanie od nich;

k) ustalanie stopy procentowej zarówno od operacyj biernych jak i czynnych;

l) przyjmowanie za zgodą Rady Kasy zapisów i darowizn;

m) wydatkowanie sum w ramach uchwalonego przez Radę Kasy budżetu;

n) załatwianie wszelkich innych czynności statutem Radzie Kasy lub innym jej organom wyraźnie nie zastrzeżonych.

**Komisja Rewizyjna.**

§ 24.

Miński Powiatowy Związek Samorządowy sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków oraz z trzech zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową na jeden rok spośród lub spoza grona osób, wchodzących w skład organów ustrojowych Mińskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

Członkami Komisji Rewizyjnej nie mogą być członkowie Rady, Dyrekcji i komisji Kasy ani też pracownicy Kasy.

Komisja Rewizyjna działa na podstawie regulaminu uchwalonego przez Radę Powiatową według wzoru wydanego przez Związek Kas Oszczędności.

Członkowie Komisji Rewizyjnej wybierają przewodniczącego spośród swego grona.

W razie potrzeby Komisja Rewizyjna może powoływać rzeczoznawców, którzy biorą udział w pracach Komisji z głosem doradczym.

Koszty Komisji Rewizyjnej ponosi Miński Powiatowy Związek Samorządowy.

§ 25.

Posiedzenia Komisji Rewizyjnej zwołuje przewodniczący Komisji co najmniej raz na kwartał.

Obowiązkiem Komisji Rewizyjnej jest zbadanie rocznego sprawozdania z działalności Kasy oraz bilansu, rachunku zysków i strat Kasy, a ponadto dokonywanie rewizyj Kasy przynajmniej raz na kwartał. Komisja Rewizyjna może również przeprowadzać dorywcze rewizje Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów), celem sprawdzenia zgodności zasobu gotówki z księgami Kasy, stanu portfelu wekslowego oraz zasobu papierów wartościowych itd. W celu wykonania powyższych czynności, Komisja Rewizyjna może żądać od Rady i Dyrekcji Kasy oraz kierownictwa oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) wszelkich potrzebnych wyjaśnień oraz badać akta, księgi i wszelkie urządzenia Kasy.

Ze swych czynności Komisja Rewizyjna przedkłada pisemne sprawozdanie Związkowi Kas Oszczędności, Wojewodzie Warszawskiemu i Wydziałowi Powiatowemu, a odpisy tych sprawozdań przesyła do wiadomości Radzie i Dyrekcji Kasy. Do obowiązków Komisji Rewizyjnej należy również przedkładanie pisemnych wniosków Radzie Kasy o udzielenie lub nieudzielenie absolutorium Dyrekcji.

Uchwały Komisji Rewizyjnej zapadają zwyczajną większością głosów pełnej liczby jej członków. Do ważności uchwał niezbędną jest obecność co najmniej dwóch członków Komisji Rewizyjnej.

**Inne przepisy dotyczące członków organów i pracowników Kasy.**

§ 26.

Członkami organów oraz stałym radcą prawnym (syndykiem) nie mogą być osoby pozostające z sobą w związku małżeńskim oraz w stosunkach pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej bez względu na stopień, a w linii bocznej do drugiego stopnia włącznie. Stosunek pokrewieństwa lub powinowactwa, określony w zdaniu poprzednim, nie może zachodzić również pomiędzy członkami Dyrekcji i pracownikami.

Członkowie organów i pracownicy Kasy nie mogą być bez zezwolenia Związku Kas Oszczędności członkami rad nadzorczych, zarządów, komisyj rewizyjnych i pracownikami innych zakładów i instytucyj kredytowych.

§ 27.

Członkowie organów i pracownicy Kasy nie mogą korzystać z bezpośredniego kredytu w Kasie. Przepis ten nie dotyczy zaliczek, jakie mogą pobierać pracownicy Kasy na poczet stałych uposażeń.

Osoby zadłużone w Kasie w razie wybrania ich do organów Kasy lub przyjęcia do Kasy w charakterze pracowników nie mogą korzystać z indywidualnych ulg przy spłacaniu tego zadłużenia.

Za bezpośredni kredyt uważać należy zobowiązania wynikające z podpisów na wekslach, skryptach dłużnych lub na jakichkolwiek innych dokumentach.

§ 28.

Z każdego posiedzenia Rady Kasy, Dyrekcji oraz Komisji Rewizyjnej spisuje się protokół. Do protokołu wpisuje się nazwiska: przewodniczącego, piszącego protokół oraz wszystkich obecnych na posiedzeniu, porządek dzienny, zgłoszone wnioski i powzięte uchwały w dosłownym brzmieniu z podaniem liczby głosów „za“ i „przeciw“ oraz liczby wstrzymujących się do głosowania, a przy wyborach liczbę głosów oddanych na poszczególnych kandydatów oraz nazwiska członków odnośnego organu, którzy nie usprawiedliwili swej nieobecności na posiedzeniu.

Protokół ten powinien być najpóźniej na następnym posiedzeniu odczytany, oraz podpisany przez przewodniczącego, piszącego protokół oraz co najmniej przez jednego członka odnośnego organu. Protokół z posiedzenia Komisji Rewizyjnej podpisują wszyscy członkowie obecni na posiedzeniu.

§ 29.

Członkowie organów Kasy i jej pracownicy, jak również członkowie komisyj są obowiązani do zachowania tajemnicy urzędowej i handlowej, w szczególności zaś do zachowania tajemnicy co do znajdujących się w Kasie kont wkładów i depozytów.

§ 30.

Przepisy służbowe i dyscyplinarne dla członków Dyrekcji, jak również dla prokurentów i innych pracowników Kasy wydaje Związek Kas Oszczędności, zaś przepisy uposażeniowe, ubezpieczeniowe i emerytalne uchwala Rada Kasy, a zatwierdza Związek Kas Oszczędności, o ile przepisy szczególne inaczej nie stanowią.

§ 31.

Spory pomiędzy organami Kasy rozstrzyga Związek Kas Oszczędności.

Spory między organami Kasy, a organami ustrojowymi Mińskiego Powiatowego Związku Samorządowego wynikające ze statutowej działalności Kasy, rozstrzyga Władza Nadzorcza.

## II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie — w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych, wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących, zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli, posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych, wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10 załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych, oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia Władzy Nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem Władzy Nadzorczej dla własnego użytku z funduszu

zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym, w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego, oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

§ 34.

Pożyczki hipoteczne mogą być udzielane tylko do wysokości pierwszej połowy wartości sprzedażnej nieruchomości, przy czym w pierwszej połowie wartości sprzedażnej nieruchomości powinno się mieścić również zabezpieczenie odsetek dwuletnich i przynajmniej 10% sumy pożyczkowej, jako zabezpieczenie ewentualnych kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego oraz zaległych świadczeń publicznych, korzystających z pierwszeństwa hipotecznego. Pożyczki hipoteczne nie mogą być zabezpieczone na gmachach użyteczności publicznej, jak szkoły, szpitale itp.

Budynki nieruchomości, obciążonej wpisem hipotecznym na rzecz Kasy, powinny być przez cały czas obciążenia ubezpieczone od ognia w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych, bądź w innych publicznych zakładach ubezpieczeniowych lub w innych zakładach za zezwoleniem Ministra Skarbu.

§ 35.

Ogólna suma zadłużenia Mińskiego Powiatowego Związku Samorządowego i innych związków samorządowych, przedsiębiorstw i zakładów komunalnych nie może przekraczać 20% ogólnej sumy wkładów oszczędnościowych, wykazanej w bilansie Kasy na ostatni dzień ubiegłego roku obrotowego. Udzielenie kredytu ponad 10% wkładów oszczędnościowych wymaga zezwolenia Związku Kas Oszczędności.

Za udzielenie kredytu uważać należy również wszelkie zobowiązania, wynikające z żyr i poręczeń oraz z zakupu obligacyj emitowanych przez związki samorządowe.

§ 36.

Kasa obowiązana jest prowadzić rejestr imienny dłużników i poręczycieli z uwidocznieniem wysokości zaciągniętych zobowiązań.

§ 37.

W działalności kredytowej Kasa powinna stosować się do przepisów regulaminu, ustalonego przez Związek Kas Oszczędności, a zatwierdzonego przez Ministra Skarbu.

**Przyjmowanie wkładów oszczędnościowych.**

§ 38.

Kasa przyjmuje wkłady oszczędnościowe tylko w gotówce i tylko na takie wkłady wystawia książeczki oszczędnościowe. Książeczka oszczędnościowa stanowi dowód posiadania w Kasie wkładów oszczędnościowych w wysokości każdorazowego jej salda. Kasa Oszczędności przyjmuje wkłady osób fizycznych i prawnych na ich własny rachunek, bądź na rachunek osób trzecich.

Kasa nie jest obowiązana przyjmować na książeczkę oszczędnościową wpłat poniżej 1 zł. Kasie nie wolno przyjmować wkładów oszczędnościowych na jedną książeczkę oszczędnościową ponad najwyższą sumę, ustaloną przez Ministra Skarbu. Jeżeli wkład złożony na poszczególną książeczkę osiągnie najwyższą sumę, ustaloną przez Ministra Skarbu, wówczas może on być powiększony tylko przez dopisywanie odsetek.

Kasa nie może wystawiać książeczek oszczędnościowych z tytułu jakichkolwiek lokat, wpłacanych przez instytucję finansowe i ubezpieczeniowe, oraz z tytułu kredytów zaciągniętych przez Kasę.

§ 39.

Książeczki oszczędnościowe mogą być wystawiane stosownie do żądania wkładcy na okaziciela lub na imiennie oznaczoną osobę.

Wkładca może zastrzec, że wypłata z książeczki oszczędnościowej ma być dokonana wyłącznie do rąk oznaczonej osoby lub pod określonymi warunkami. W takim przypadku Kasa Oszczędności powinna wpisać do książeczki oszczędnościowej wzmiankę o zastrzeżeniu, a treść zastrzeżenia do księgi zastrzeżeń.

Zastrzeżenia mogą pochodzić również od Kasy, przy czym na warunki te musi wkładca wyrazić zgodę.

§ 40.

Książeczki oszczędnościowe wystawia Kasa w sposób przepisany dla dokumentów, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich.

Książeczka powinna zawierać na pierwszej stronie firmę Kasy, numer otworzonego w Kasie rachunku i wzmiankę o ewentualnych zastrzeżeniach, a w książeczkach wystawionych na imiennie oznaczoną osobę także nazwisko i imię tej osoby. Książeczka powinna ponadto zawierać wyciąg ze statutu niniejszego, zawierający przepisy dotyczące wkładów oszczędnościowych. Wpłata i wypłata w książeczce oszczędnościowej powinna być stwierdzona podpisami kasjera (skarbnika) i osoby do tego upoważnionej.

Notatek lub zastrzeżeń osób prywatnych w książeczkach Kasa nie jest obowiązana uwzględnić, choćby nawet pochodziły od wkładcy lub osoby uprawnionej do podejmowania wkładu.

§ 41.

Kasa może zbierać wkłady oszczędnościowe poza lokalem Kasy przez osoby do tego upoważnione i potwierdzać ich przyjęcie w sposób, kreślony przez Związek Kas Oszczędności.

§ 42.

Kasa może organizować szkolne, robotnicze itp. kasy oszczędności i dla tych kas wystawiać specjalne książeczki oszczędnościowe. Tego rodzaju książeczki posiadają pełne prawa i przywileje książeczek oszczędnościowych.

Kasa może przyjmować wkłady o specjalnym przeznaczeniu (celowe), jak również wydawać znaczki oszczędnościowe oraz skarbonki oszczędnościowe.

§ 43.

Wpłaty mogą być uskuteczniane również bez przedkładania książeczki oszczędnościowej. Tego rodzaju wpłaty wpicuje się do książeczki oszczędnościowej przy najbliższym jej przedstawieniu w Kasie.

§ 44.

Całkowita lub częściowa wypłata wkładu, nawet w przypadku egzekucji, może nastąpić tylko za przedstawieniem książeczki.

Każdej osobie, przedstawiającej do wypłaty książeczkę oszczędnościową, nie opatrzoną zastrzeżeniem, choćby książeczka wystawiona była na imiennie oznaczoną osobę, Kasa może wypłacić wkład i nie ma obowiązku badania legalności posiadania książeczki, o ile utrata książeczki nie została uprzednio zgłoszona w Kasie.

Wypłata wkładów z książeczki oszczędnościowej, opatrzonej zastrzeżeniem, powinna być dokonana zgodnie z treścią zastrzeżenia.

Całkowita lub częściowa wypłata przez Kasę wkładów, wykazanych w książeczce oszczędnościowej, może nastąpić również za poprzednim nadesłaniem Kasie książeczki, podaniem sposobu przekazania wypłaty, oraz adresu wkładcy bądź osoby, na ręce której wypłata ma nastąpić i za wyraźnym wskazaniem, w jaki sposób i do czyich rąk książeczka ma być zwrócona, lub też czy ma zostać zatrzymana do rozporządzenia wkładcy. Wypłata może być dokonana w powyższy sposób na polecenie wkładcy do rąk osoby trzeciej tylko wtedy, jeżeli osoba ta odpowiednio do polecenia się wylegitymuje i jeżeli zastrzeżenie w księdze zastrzeżeń co do odnośnego wkładu wypłacie takiej się nie sprzeciwia. Wypłaty takiej dokonywa Kasa na ryzyko wkładcy.

Kasa upoważnioną jest do potrącenia z wkładu poniesionych przez siebie kosztów pocztowych.

Przy wypłaceniu całego kapitału wraz z odsetkami Kasa książeczkę oszczędnościową zatrzymuje i unieważnia.

§ 45.

Wysokość obowiązującej stopy procentowej od wkładów podaje Kasa do publicznej wiadomości w sposób, przewidziany dla ogłoszeń Kasy (§ 10 niniejszego statutu).

§ 46.

Odsetki od wkładów oszczędnościowych dolicza się do wkładów co pół roku. Przy likwidacji wkładu wypłaca się odsetki bieżące. Bieg odsetek rozpoczyna się od następnego dnia powszedniego po dniu wpłaty i biegnie do ostatniego dnia powszedniego, poprzedzającego dzień wypłaty. Kasa może w drodze udzielania premii lub nagród wyróżniać pewne kategorie książeczek oszczędnościowych na warunkach ustalonych przez Związek Kas Oszczędności, a zatwierdzonych przez Ministra Skarbu.

§ 47.

O zniszczeniu lub utraceniu książeczki oszczędnościowej powinien jej właściciel zgłosić pisemnie lub ustnie bezpośrednio w Kasie bądź w jej oddziale lub zbiornicy, skąd mu książeczkę wydano.

Zgłoszenie właściciela książeczki oszczędnościowej w Kasie o jej zniszczeniu lub utraceniu ma ten skutek, że Kasa obowiązana jest wstrzymać wszelkie wypłaty z takiej książeczki. Obowiązek ten wygasa po upływie 1-go miesiąca od dnia zgłoszenia, jeżeli zgłaszający nie przedstawi w ciągu tego terminu dowodu sądowego o wszczęciu postępowania umarzającego.

Wydanie duplikatu oraz wypłata wkładu lub odsetek po upływie 6-ciu miesięcy od zgłoszenia, a przed uznaniem książeczki za nieważną, nastąpić może na odpowiedzialność Kasy tylko do rąk tej osoby, która jest uprawniona do rozporządzania wkładem.

Umorzenie zniszczonej, lub utraconej książeczki oszczędnościowej, z wyjątkiem książeczek wystawionych na imiennie oznaczoną osobę z zastrzeżeniem odbioru wkładu dla osób imiennie oznaczonych oraz książeczek do sumy 50 złotych, następuje trybem przewidzianym dla unieważnienia utraconych tytułów na okaziciela.

§ 48.

Przepisy § 47 statutu niniejszego nie mają zastosowania do książeczek oszczędnościowych, wystawionych na imiennie oznaczoną osobę, z zastrzeżeniem odbioru wkładu dla osób imiennie oznaczonych.

O zniszczeniu lub utraceniu takiej książeczki powinien jej właściciel zgłosić pisemnie w Kasie lub jej oddziale bądź zbiornicy, skąd mu książeczkę wydano, oraz ogłosić o tym w Warszawskim Dzienniku Wojewódzkim.

Po upływie jednego miesiąca od dnia ogłoszenia, Kasa może wydać nową książeczkę oszczędnościową, na którą przenosi się saldo książeczki zniszczonej lub utraconej.

§ 49.

Wkłady na książeczki oszczędnościowe mają charakter lokat z bezpieczeństwem prawnym (pupilarnym).

Książeczki oszczędnościowe mogą być przyjmowane na kaucje i wadia, wymagane z jakiegokolwiek tytułu przez władze, urzędy, przedsiębiorstwa i zakłady państwowe i komunalne oraz monopole państwowe, na równi z kaucjami i wadiami, składanymi w gotówce.

Na książeczki oszczędnościowe mogą być składane depozyty sądowe, wkłady sieroce, wkłady osób pozostających pod opieką i kuratelą.

Wkłady na książeczki oszczędnościowe wolne są od zajęcia do wysokości 2.500 złotych.

§ 50.

Do umownego przeniesienia własności książeczki oszczędnościowej na inną osobę konieczne jest jej wręczenie. Okaziciel książeczki oszczędnościowej, chociażby książeczka wystawiona była na imiennie oznaczoną osobę, będzie uwa-

żany za jej właściciela, o ile książeczka nie jest opatrzona zastrzeżeniem.

§ 51.

Kasie przysługuje prawo wypowiadania wkładów.

Wypowiedzenie wkładu poszczególnemu wkładcy może być dokonane ustanie z zaznaczeniem tego w książeczce oszczędnościowej lub przez zawiadomienie pisemne.

Wypowiedzenie wkładów może nastąpić także przez podanie do wiadomości publicznej w sposób przewidziany dla ogłoszeń Kasy (§ 10 statutu).

Wkłady wypowiedziane, o ile nie zostaną podniesione przez wkładców w terminie oznaczonym w zawiadomieniu lub ogłoszeniu, mogą być złożone do depozytu sądowego.

Od wkładów wypowiedzianych Kasa z upływem terminu wypowiedzenia nie ma obowiązku płacić lub doliczać dalszych odsetek.

§ 52.

Kasa może odmówić przyjęcia wkładu w następujących przypadkach:

a) gdy zgłaszane przez wkładcę warunki Kasa uzna za niedogodne dla siebie:

b) gdy wkładca nadużył zaufania Kasy;

c) gdy Kasa stoi przed likwidacją.

§ 53.

Niepodjęte wkłady na książeczki oszczędnościowe oraz dopisane do nich odsetki przedawniają się z upływem 20 lat od dnia, w którym nastąpiła ostatnia wpłata lub wypłata.

Przedawnione wkłady przelewa Kasa na fundusz zasobowy.

§ 54.

Kasa powinna umieszczać w papierach państwowych lub przez państwo gwarantowanych taką część sumy wkładów oszczędnościowych, aby wartość imienna tych papierów wartościowych odpowiadała co najmniej 5% tej sumy. Od obowiązku tego zwolniona jest Kasa, jeśli jej wkłady oszczędnościowe nie przekraczają sumy 200.000 zł.

## III. MAJĄTEK I FUNDUSZ KASY.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Mińskiego Powiatowego Związku Samorządowego i jest osobno administrowany.

§ 56.

Kasa powinna tworzyć następujące fundusze:
a) fundusz zasobowy,
b) fundusz wyrównawczy,
c) fundusz amortyzacyjny nieruchomości.

§ 57.

Fundusz zasobowy tworzy się z corocznych czystych zysków na pokrycie strat bilansowych Kasy. Powinien on wynosić co najmniej 10% sumy wkładów oszczędnościowych i innych zobowiązań Kasy z końca roku obrotowego, nie wliczając w tę sumę zobowiązań z tytułu redyskonta.

Fundusz zasobowy Kasy powinien być w 50% swej wysokości bądź nadwyżki ponad lokatę w nieruchomościach umieszczony w polskich państwowych papierach procentowych lub papierach przez państwo gwarantowanych. W razie zamiaru nabycia lub budowy własnego gmachu lub potrzeby upłynnienia zasobów Kasa może papiery wartościowe stanowiące lokatę funduszu zasobowego zbyć lub zastawić na podstawie uchwały Rady Kasy, zatwierdzonej przez Związek Kas Oszczędności.

Nabycie lub budowa nieruchomości dla własnego użytku może nastąpić tylko z funduszów zasobowych i funduszów o szczególnym przeznaczeniu na podstawie uchwały Rady Kasy i za zezwoleniem Władzy Nadzorczej.

§ 58.

Fundusz wyrównawczy przeznaczony na pokrycie strat kursowych na papierach wartościowych powinna Kasa tworzyć z osiągniętych na papierach zwyżek kursowych oraz z sum przeznaczonych na ten cel przy podziale czystego zysku.

§ 59.

Fundusz amortyzacyjny nieruchomości obowiązaną jest Kasa tworzyć przez coroczne odpisy na amortyzację nieruchomości Kasy. Fundusz ten ma na celu gromadzenie rezerwy wyrównawczej, wyrażającej obniżenie wartości nieruchomości na skutek zużycia przy równoczesnym pozostawieniu po stronie czynnej bilansu pełnej wartości nabycia nieruchomości.

Odpisom na fundusz amortyzacyjny podlegają również nieruchomości nabyte przez Kasę w poszukiwaniu własnych pretensyj.

Za podstawę obliczenia wartości amortyzacji należy przyjąć wartość nabycia danego obiektu majątkowego, powiększoną o kwotę nakładów kapitałowych (kapitalnych remontów).

§ 60.

Fundusz emerytalny powinien być osobno administrowany oraz lokowany bądź w papierach wartościowych, posiadających zgodnie z przepisami prawa bezpieczeństwo prawne (pupilarne), bądź w nieruchomościach przynoszących dochód.

## IV. RACHUNKOWOŚĆ.

§ 61.

Rokiem obrotowym Kasy jest rok kalendarzowy.

Kasa prowadzi rachunkowość według zasad stosowanych przez przedsiębiorstwa obowiązane do publicznego składania rachunków oraz zgodnie z instrukcją Związku Kas Oszczędności.

§ 62.

Najpóźniej w ciągu 3 miesięcy po upływie roku obrotowego Dyrekcja Kasy powinna złożyć Radzie Kasy sprawozdanie z działalności za rok ubiegły wraz z bilansem i rachunkiem zysków i strat, zbadane przez Komisję Rewizyjną. Rada Kasy powinna powziąć uchwałę najpóźniej w ciągu jednego miesiąca od daty ich otrzymania, po czym Dyrekcja powinna przesłać je Związkowi Kas Oszczędności do zbadania oraz Wydziałowi Powiatowemu i Wojewodzie Warszawskiemu do wiadomości.

Najpóźniej do dnia 1 czerwca każdego roku Dyrekcja Kasy powinna podać do wiadomości publicznej bilans i rachunek zysków i strat w sposób przepisany dla ogłoszeń Kasy i przez zamieszczenie w organie prasowym Związku Kas Oszczędności.

§ 63.

Szczegółowy sposób sporządzania rocznego zamknięcia rachunków określa instrukcja bilansowa, wydana przez Związek Kas Oszczędności.

§ 64.

O przeznaczeniu czystych zysków i o sposobie ich podziału stanowi Rada Kasy, stosując przepisy art. 44 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 860).

Władza Nadzorcza może w wyjątkowych okolicznościach zakazać użycia części zysków na cele publiczne i polecić przelanie ich na dalsze powiększenie funduszu zasobowego.

§ 65.

Księgi i kartoteki wkładów oszczędnościowych powinny być przechowywane przez lat trzydzieści, inne zaś księgi, kartoteki, listy otrzymane, odpisy listów wysłanych, pisma, dotyczące zapisów, oraz spłacone książeczki oszczędnościowe — przez lat dziesięć. Przy księgach i kartotekach terminy te liczy się od końca roku kalendarzowego, w którym został uskuteczniony ostatni zapis do księgi lub kartoteki.

## V. SZCZEGÓLNE UPRAWNIENIA KASY.

§ 66.

Kasa wolną jest:

1) od państwowych podatków: dochodowego, od darowizn i przemysłowego;

2) od dodatków komunalnych do powyższych podatków;

3) od opłat stemplowych:

a) od podań, wnoszonych tak przez Kasę Oszczędności, jak i przez zakłady zastawnicze (lombardy),

b) od pism, sporządzanych celem połączenia kas oszczędności, przewidzianego w dziale VIII rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o komunalnych kasach oszczędności;

4) od podatku od kapitałów i rent od przychodów od wszelkiego rodzaju lokat pieniężnych Kasy Oszczędności, umieszczonych w innych instytucjach finansowych.

Przychody od wkładów na książeczki oszczędnościowe są wolne od podatku od kapitałów i rent do kwoty, której wysokość określi Minister Skarbu.

Wpisy w książeczkach oszczędnościowych oraz wszelkiego rodzaju zaświadczenia o złożeniu lub zwrocie wkładów, wydawane przez Kasę Oszczędności, jak również wszelkie pokwitowania z odbioru wkładów oszczędnościowych, wystawiane przez wkładców, oraz upoważnienia do odbioru wkładów oszczędnościowych — są wolne od opłaty stemplow j.

Obligi, stwierdzające pożyczkę, udzieloną przez Kasę Oszczędności, podlegają opłacie stemplowej w wysokości 0,3% sumy zobowiązania.

§ 67.

Należności pieniężne Kasy Oszczędności w sumie nieprzekraczającej 1.000 złotych mogą być ściągane w trybie administracyjnym. Przepis ten ma zastosowanie do poszczególnych obligów, bez względu na ogólne zadłużenie dłużnika.

Tytuł wykonawczy dla tych należności stanowią wykazy zaległości z ksiąg handlowych, wystawione przez Kasę i zaopatrzone stwierdzeniem, że pretensja prawnie dojrzała do egzekucji.

§ 68.

Dokumenty, wystawione przez Kasę Oszczędności, zaopatrzone podpisami i pieczęcią zgodnie z § 22 niniejszego statutu, są dokumentami publicznymi.

## VI. LIKWIDACJA KASY.

§ 69.

Likwidacja Kasy Oszczędności może nastąpić:

1) na skutek uchwały Rady Powiatowej, zatwierdzonej przez Władzę Nadzorczą,

2) z mocy zarządzenia Władzy Nadzorczej.

§ 70.

Likwidację Kasy przeprowadza się na podstawie przepisów art. 55 — 65 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz przepisów §§ 39 — 43 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

## VII. WŁADZA NADZORCZA.

§ 71.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410) bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

Kasa powinna zwracać się do Władzy Nadzorczej, jak również do Ministra Skarbu za pośrednictwem Związku Kas Oszczędności.

W celu wykonywania bezpośredniego nadzoru nad działalnością Kasy Władza Nadzorcza może mianować na koszt Kasy Komisarza Rządowego i jego zastępcę, określając zarazem jego prawa i obowiązki oraz wysokość jego wynagrodzenia.

§ 72.

W razie stwierdzenia, że działalność Kasy sprzeczna jest z prawem lub statutem, bądź jest szkodliwa d'a interesu publicznego, Władza Nadzorcza może zawiesić w czynnościach lub rozwiązać organa Kasy, jak również zawiesić w czynnościach poszczególnych członków organów Kasy. Rozwiązanie Rady Kasy powoduje rozwiązanie komisyj wybranych przez Radę.

Władza Nadzorcza mianuje w miejsce zawieszonych w czynnościach lub rozwiązanych organów Kasy Tymczasowy Zarząd na koszt Kasy lub Mińskiego Powiatowego Związku Samorządowego. Tymczasowy Zarząd w zakresie powierzonych mu czynności wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki Rady i Dyrekcji Kasy. Wybór nowych organów Kasy powinien nastąpić najpóźniej w ciągu jednego roku od czasu ustanowienia Tymczasowego Zarządu.

Władza Nadzorcza może uchylać lub zawieszać uchwały i zarządzenia organów Kasy, naruszające prawo lub statut albo szkodliwe dla interesu publicznego lub interesu Kasy.

## VIII. PRZEPISY KOŃCOWE.

§ 73.

Statut niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia pełnej jego osnowy lub też wyciągu z tegoż statutu w myśl § 8 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dn. 16 marca 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173) w Warszawskim Dzienniku Wojewódzkim oraz w organie Związku Kas Oszczędności — czasopiśmie „Oszczędność".

O ile oba ogłoszenia ukażą się w różnych terminach, — statut wchodzi w życie z dniem wcześniejszego ogłoszenia.

§ 74.

Wszelkie zmiany statutu niniejszego podlegają zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta
(—) *J. Przybyszewski.*

## WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU ŁUNINIECKIEGO W ŁUNIŃCU,

uchwalonego przez Radę Powiatową w Łunińcu w dniu 27 sierpnia 1937 r., zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 7 grudnia 1937 r. Nr 71/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. Ust. R. P. 56, poz. 410) w brzmieniu, ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

## I. ORGANIZACJA KASY.

### A.

**Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania Kasy oraz przepisy ogólne.**

§ 1 ust. 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Łunienieckiego w Łunińcu, założona przez Łuniniecki Powiatowy Związek Samorządowy w roku 1927, a działająca do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod nazwą Powiatowa Komunalna Kasa Oszczędności w Łunińcu na zasadzie statutu, zatwierdzonego przez Wojewodę Poleskiego decyzją z dn. 31 lipca 1928 r. za Nr III. S. F. 14/17 oraz decyzją z dn. 21 grudnia 1928 r. Nr III. S. F. 14/17, a opublikowanego w Poleskim Dzienniku Wojewódzkim z dn. 16 marca 1929 r. Nr 5.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar Łuninieckiego Powiatowego Związku Samorządowego oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest miasto Łuniniec.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej zawierającej herb Łuninieckiego Powiatowego Związku Samorządowego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalenia herbu Łuninieckiego Powiatowego Związku Samorządowego Kasa używać będzie pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Łuniniecki Powiatowy Związek Samorządowy, jako związek założycielski Kasy, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 31.000 zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych czych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Łuninieckiego Powiatowego Związku Samorządowego.

B.

**Organa Kasy i ich kompetencje.**

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

**Rada Kasy.**

§ 14 ust. 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i sześciu członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową w Łunińcu. Równocześnie z wyborem członków Rady, Rada Powiatowa w Łunińcu wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

**Dyrekcja Kasy.**

§ 20 ustępy: 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz jeden członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje, przewidziane w § 10 ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 1 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez władzę nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach, określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

**Komisja Rewizyjna.**

§ 24, ust. 1 i 2.

Łuniniecki Powiatowy Związek Samorządowy sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składający się z trzech członków oraz z dwóch zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową w Łunińcu na jeden rok spośród lub spoza grona osób, wchodzących w skład organów ustrojowych Łuninieckiego Powiatowego Związku Samorządowego.

## II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie — w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu nieniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych, wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych

papierów procentowych, wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i na rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych, oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia władzy nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem władzy nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego, oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

## III. MAJĄTEK I FUNDUSZE KASY.

### § 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Łunienieckiego Powiatowego Związku Samorządowego i jest osobno administrowany.

## VII. WŁADZA NADZORCZA.

### § 71, ust. 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarz dnia 8 lipca 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410), bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

## WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU SKIERNIEWICKIEGO, W SKIERNIEWICACH,

uchwalonego przez Radę Powiatową w Skierniewicach w dniu 25 listopada 1937 r., zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 18 grudnia 1937 r. Nr 86/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

## I. ORGANIZACJA KASY.

### A.

**Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania Kasy oraz przepisy ogólne.**

### § 1. ustęp 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Skierniewickiego w Skierniewicach założona w roku 1921 przez Skierniewicki Powiatowy Związek Samorządowy, a działająca początkowo pod nazwą Powiatowa Kasa Oszczędności w Skierniewicach na podstawie statutu, uchwalonego przez Skierniewicki Sejmik Powiatowy w dniu 24 lutego 1921 roku, a od dnia 31 grudnia 1928 roku do dnia wejścia w życie statutu niniejszego działająca pod nazwą Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Skierniewickiego na podstawie statutu, zatwierdzonego przez Wojewodę Warszawskiego decyzją z dnia 2 października 1928 roku L. 3139/743, a ogłoszonego w Warszawskim Dzienniku Wojewódzkim Nr 13 z dnia 31 grudnia 1928 roku.

### § 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar Skierniewickiego Powiatowego Związku Samorządowego w Skierniewicach oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

### § 5.

Siedzibą Kasy jest miasto Skierniewice.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb województwa warszawskiego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalenia herbu województwa warszawskiego Kasa używać będzie pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Skierniewicki Powiatowy Związek Samorządowy w Skierniewicach, jako Związek założycielski Kasy, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 50.000,— zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Skierniewickiego Powiatowego Związku Samorządowego w Skierniewicach.

B.

ORGANA KASY I ICH KOMPETENCJE.

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

**Rada Kasy.**

§ 14. ustęp 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i 8 członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową w Skierniewicach. Równocześnie z wyborem członków Rady, Rada Powiatowa w Skierniewicach wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

**Dyrekcja Kasy.**

§ 20. ustępy 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz jeden członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje, przewidziane w 10. ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 roku o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby, upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach, określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

KOMISJA REWIZYJNA.

§ 24. ustęp 1 i 2.

Skierniewicki Powiatowy Związek Samorządowy w Skierniewicach sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z 3 (trzech) członków oraz z 3 (trzech) zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową w Skierniewicach na jeden rok spośród lub spoza grona osób, wchodzących w skład organów ustrojowych Skierniewickiego Powiatowego Związku Samorządowego w Skierniewicach.

II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie—w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób

majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej.

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących, zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu:

8) dyskontowanie weksli posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów rów o stałym oprocentowaniu, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia Władzy Nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem Władzy Nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

### III. MAJĄTEK I FUNDUSZE KASY.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Skierniewickiego Powiatowego Związku Samorządowego w Skierniewicach i jest osobno administrownay.

### VII. WŁADZA NADZORCZA.

§ 71. ustęp 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 roku wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410) bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

## WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU STOŁPECKIEGO W STOŁPCACH,

uchwalonego przez Radę Powiatową w Stołpcach w dniu 15 września 1937 roku, zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 7 grudnia 1937 roku Nr 67/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 roku o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 roku, wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu, ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

### I. ORGANIZACJA KASY.

A.

**Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania Kasy oraz przepisy ogólne.**

§ 1. ustęp 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Stołpeckiego w Stołpcach, założona pod po-

wyższą firmą przez Stołpecki Powiatowy Związek Samorządowy w roku 1927, a działająca do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod nazwą Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Stołpeckiego w Stołpcach na zasadzie statutu zatwierdzonego przez Wojewodę Nowogródzkiego dnia 10 listopada 1928 roku za L. 4040/SM/II, a opublikowanego w Nowogródzkim Dzienniku Wojewódzkim Nr 21, poz. 218 z 1929 roku.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar powiatu stołpeckiego oraz, obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest miasto Stołpce.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb województwa nowogródzkiego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalenia herbu województwa nowogródzkiego Kasa używać będzie pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Powiatowy Związek Samorządowy w Stołpcach, jako związek założycielski Kasy, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 50.000,— zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Powiatowego Związku Samorządowego w Stołpcach.

B.

**Organa Kasy i ich kompetencje.**

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

**Rada Kasy.**

§ 14 ust. 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i sześciu członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową. Równocześnie z wyborem członków Rady Kasy, Rada Powiatowa wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

**Dyrekcja Kasy.**

§ 20 ust. 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz jeden członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje przewidziane w § 10 ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez władzę nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

**Komisja Rewizyjna.**

§ 24 ust. 1 i 2.

Stołpecki Powiatowy Związek Samorządowy sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków oraz z dwóch zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową na jeden rok spośród lub spoza grona osób, wchodzących w skład organów ustrojowych Stołpeckiego Powiatowego Związku Samorządowego.

II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie — w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczęd-

nościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych, oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia władzy nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem władzy nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego, oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

## III. MAJĄTEK I FUNDUSZE KASY.

### § 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Stołpeckiego Powiatowego Związku Samorządowego i jest osobno administrowany.

## VII. WŁADZA NADZORCZA.

### § 71 ust. 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410), bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

# WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU SZCZUCZYŃSKIEGO W GRAJEWIE,

uchwalonego przez Radę Powiatową w Grajewie w dniu 25 sierpnia 1937 r. zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 18 grudnia 1937 r. Nr 87/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

## I. ORGANIZACJA KASY.

### A.

**Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania Kasy oraz przepisy ogólne.**

§ 1 ustęp 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Szczuczyńskiego w Grajewie, założona pod powyższą firmą przez Szczuczyński Powiatowy Związek Samorządowy w Grajewie w roku 1928, a działająca do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod tą samą nazwą na zasadzie statutu zatwierdzonego przez Wojewodę Białostockiego dnia 22 stycznia 1929 roku, a opublikowanego w Białostockim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 15 marca 1929 r. Nr 3.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar Szczuczyńskiego Powiatowego Związku Samorządowego w Grajewie oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest miasto Grajewo.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb województwa białostockiego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalenia herbu województwa Kasa używa pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Szczuczyński Powiatowy Związek Samorządowy w Grajewie, jako Związek założycielski, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 50.000 zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Szczuczyńskiego Powiatowego Związku Samorządowego w Grajewie.

### B.

**Organa Kasy i ich kompetencje.**

§ 13.

Organami Kasy są:
1) Rada Kasy jako organ stanowiący,
2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,
3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

**Rada Kasy.**

§ 14. ustęp 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym składającym się z przewodniczącego i sześciu członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową.

Równocześnie z wyborem członków Rady, Rada Powiatowa wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

**Dyrekcja Kasy.**

§ 20 ustęp 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz 1 członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje, przewidziane w § 10 ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby, wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby, upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach, określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

**Komisja Rewizyjna.**

§ 24 ustęp 1 i 2.

Szczuczyński Powiatowy Związek Samorządowy w Grajewie sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków oraz z trzech zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową na jeden rok spośród lub spoza grona osób, wchodzących w skład organów ustrojowych Szczuczyńskiego Powiatowego Związku Samorządowego w Grajewie.

## II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie — w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych, wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących, zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli, posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowidzianych lub wylosowanych papierów procentowych, wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych, oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia Władzy Nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem Władzy Nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego, oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

## III. MAJĄTEK I FUNDUSZE KASY.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Szczuczyńskiego Powiatowego Związku Samorządowego w Grajewie i jest osobno administrowany.

## VII. WŁADZA NADZORCZA.

§ 71 ustęp 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410), bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

**Redaktor odpowiedzialny: Bolesław Obszyński.** Wydawca: Samorządowy Instytut Wydawniczy sp. z o. o.

Drukarnia Samorzadowego Instytutu Wydawniczego. Warszawa, ulica Miodowa Nr. 6.